Izdevējs: Saeima
Veids: likums
Pieņemts: 22.06.2006.
Stājas spēkā: 01.01.2007.

Publicēts:
Latvijas Vēstnesis, 107, 07.07.2006.; Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 15, 10.08.2006.

Attēlotā redakcija: 01.01.2026. - ...

Grozījumi:

21.12.2006. likums / LV, 207, 29.12.2006.; Ziņotājs, 3, 08.02.2007. / Stājas spēkā 01.01.2007.
12.12.2008. likums / LV, 200, 23.12.2008.; Ziņotājs, 2, 29.01.2009. / Stājas spēkā 01.01.2009.
21.05.2009. likums / LV, 90, 10.06.2009.; Ziņotājs, 13, 09.07.2009. / Stājas spēkā 01.07.2009.
12.06.2009. likums / LV, 97, 26.06.2009.; Ziņotājs, 14, 23.07.2009. / Stājas spēkā 01.07.2009.
03.12.2009. likums / LV, 193, 09.12.2009. / Stājas spēkā 01.01.2010.
10.12.2009. likums / LV, 205, 30.12.2009. / Stājas spēkā 01.01.2010.
01.07.2011. likums / LV, 112, 20.07.2011. / Stājas spēkā 01.01.2012.
04.08.2011. likums / LV, 132, 24.08.2011. / Stājas spēkā 01.10.2011.
29.11.2012. likums / LV, 200, 20.12.2012. / Stājas spēkā 01.01.2013.
23.05.2013. likums / LV, 112, 12.06.2013. / Stājas spēkā 01.11.2013.
12.09.2013. likums / LV, 188, 26.09.2013. / Stājas spēkā 01.01.2014.
13.02.2014. likums / LV, 41, 26.02.2014. / Stājas spēkā 31.03.2014.
08.05.2014. likums / LV, 98, 22.05.2014. / Stājas spēkā 01.07.2014.
29.10.2015. likums / LV, 227, 19.11.2015. / Stājas spēkā 03.12.2015.
15.06.2017. likums / LV, 128, 29.06.2017. / Stājas spēkā 13.07.2017.
22.11.2017. likums / LV, 242, 06.12.2017. / Stājas spēkā 01.09.2018.
01.11.2018. likums / LV, 220, 07.11.2018. / Stājas spēkā 21.11.2018.
13.11.2019. likums / LV, 240, 28.11.2019. / Stājas spēkā 01.01.2020.
16.06.2021. likums / LV, 118, 19.06.2021. / Stājas spēkā 01.07.2021.
02.05.2024. likums / LV, 92, 14.05.2024. / Stājas spēkā 28.05.2024.
12.12.2024. likums / LV, 246, 17.12.2024. / Stājas spēkā 18.12.2024.
11.12.2025. likums / LV, 241A, 15.12.2025. / Stājas spēkā 01.01.2026.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

Bāriņtiesu likums

I nodaļa
Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likuma mērķis

Likuma mērķis ir noteikt bāriņtiesas izveidošanas principus un kārtību, bāriņtiesas kompetenci un darbības principus, kā arī bāriņtiesas lēmumu pieņemšanas un pārsūdzēšanas kārtību.

2.pants. Bāriņtiesas izveidošana un darbība

(1) Bāriņtiesa ir pašvaldības izveidota aizbildnības un aizgādnības iestāde.

(2) Novadu teritoriālajās vienībās, kurās nav notāra, bāriņtiesa Civillikumā noteiktajos gadījumos sniedz palīdzību mantojuma lietu kārtošanā, gādā par mantojuma apsardzību, kā arī izdara apliecinājumus un pilda citus šā likuma 61. pantā norādītos uzdevumus.

(3) Bāriņtiesas darbības teritorija ir attiecīgās pašvaldības administratīvā teritorija, izņemot šā panta piektajā daļā minēto gadījumu.

(4) Veidojot bāriņtiesu, pašvaldības dome nodrošina, lai visiem attiecīgās pašvaldības administratīvās teritorijas iedzīvotājiem bāriņtiesa būtu pēc iespējas ērti pieejama. Bāriņtiesas darbība nodrošināma visos novada pagastos un novada pilsētās.

(5) Vienā pašvaldībā izveido ne vairāk kā vienu bāriņtiesu. Vairākas pašvaldības var veidot kopīgu bāriņtiesu.

(6) Informāciju par bāriņtiesas izveidošanu un tās darbības teritoriju, kā arī par bāriņtiesas darbības teritorijas izmaiņām pašvaldība publicē oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".

(7) Bāriņtiesas nosaukumu veido, attiecīgās bāriņtiesas darbības administratīvās teritorijas nosaukumam pievienojot vārdu “bāriņtiesa”.

(8) *(Izslēgta ar 16.06.2021. likumu)*

(21.05.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.11.2012., 23.05.2013. un 16.06.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2021.)

3.pants. Bāriņtiesas finansēšana un darba tiesiskās attiecības

(1) Finanšu līdzekļus bāriņtiesas darbībai piešķir attiecīgās pašvaldības dome.

(2) Uz bāriņtiesas priekšsēdētāju, kā arī bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku un bāriņtiesas locekli attiecas darba tiesiskās attiecības reglamentējošo normatīvo aktu normas, ciktāl šajā likumā nav noteikts citādi. Bāriņtiesas priekšsēdētājam, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniekam un bāriņtiesas loceklim atlīdzību nosaka atbilstoši Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumam.

(2[1]) Bāriņtiesas priekšsēdētāju, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku un bāriņtiesas locekli nodarbina uz darba līguma pamata, nosakot normālo darba laiku un ievērojot personas tiesības pieprasīt nepilna darba laika noteikšanu atbilstoši darba tiesiskās attiecības reglamentējošo normatīvo aktu normām.

(3) Bāriņtiesas darbības noteikumus nosaka Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.05.2009., 03.12.2009. un 16.06.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2021.)

4.pants. Bāriņtiesas darbības principi

(1) Bāriņtiesa savā darbībā pamatojas uz normatīvajiem aktiem un publisko tiesību principiem.

(2) Bāriņtiesa prioritāri nodrošina bērna vai aizgādnībā esošās personas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību.

(3) Bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks, bāriņtiesas loceklis un bāriņtiesas darbinieki, pildot amata pienākumus, ievēro bāriņtiesas darbinieku vispārējos ētikas principus un uzvedības standartus, kurus izstrādā Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācija.

(4) Sūdzību par bāriņtiesas amatpersonu vai darbinieku ētikas pārkāpumiem izskata pašvaldības izveidota ētikas komisija, un tā aicina Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociāciju deleģēt pārstāvi piedalīties sūdzības lietas izskatīšanā ar padomdevēja tiesībām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.11.2012., 29.10.2015., 15.06.2017. un 02.05.2024. likumu, kas stājas spēkā 28.05.2024.)

5.pants. Bāriņtiesu pārraudzība, darbības uzraudzība un metodiskā palīdzība

(1) Bērnu aizsardzības centrs uzrauga bāriņtiesu darbību bērna un aizgādnībā esošās personas tiesību un interešu aizsardzībā un sniedz tām metodisko palīdzību.

(1[1]) Bāriņtiesas aizgādības tiesību pārtraukšanas, atņemšanas, pārtraukto aizgādības tiesību atjaunošanas un ārpusģimenes aprūpes jomās atrodas Bērnu aizsardzības centra funkcionālajā pārraudzībā šajā likumā noteiktajā

apjomā.

(1^2) Bērnu aizsardzības centrs institucionālās pārraudzības ietvaros organizē kvalifikācijas komisijas darbību. Kvalifikācijas komisija nodrošina ar bāriņtiesas amatpersonu sertifikāciju, kvalifikāciju un tālākizglītību saistītu jautājumu izskatīšanu.

(2) Tieslietu ministrija sniedz bāriņtiesām metodisko palīdzību šā likuma VII un VIII nodaļā noteikto uzdevumu izpildē.

(3) *(Izslēgta ar 10.12.2009. likumu)*

(4) Bāriņtiesa ne retāk kā reizi gadā sniedz attiecīgās pašvaldības domei pārskata ziņojumu par savu darbību. Pārskata ziņojums ir publicējams pašvaldības mājaslapā.

(5) Pašvaldības domei ir tiesības jebkurā laikā pieprasīt no bāriņtiesas pārskatu par tās darbību.

(6) Pašvaldībai ir pienākums nodrošināt mērķtiecīgi organizētu konsultatīvu, izglītojošu un psiholoģisku atbalstu bāriņtiesas priekšsēdētājam, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniekam un bāriņtiesas locekļiem, lai pilnveidotu viņu profesionālo kompetenci un profesionālās darbības kvalitāti.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.06.2009., 10.12.2009., 29.11.2012., 29.10.2015., 16.06.2021. un 12.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 18.12.2024. Sk. pārejas noteikumu 26. punktu)

6.pants. Bāriņtiesas zīmogi un to lietošana

(1) Bāriņtiesai ir šādi zīmogi:

1) ar mazā valsts ģerboņa attēlu un bāriņtiesas darbības teritorijai atbilstošās bāriņtiesas nosaukumu;

2) ar papildinātā mazā valsts ģerboņa attēlu un bāriņtiesas darbības teritorijai atbilstošās bāriņtiesas nosaukumu.

(1^1) Bāriņtiesai var būt vairāki šā panta pirmajā daļā minētie zīmogi.

(2) Zīmogu ar papildinātā mazā valsts ģerboņa attēlu un bāriņtiesas darbības teritorijai atbilstošās bāriņtiesas nosaukumu lieto, izdarot apliecinājumus.

(3) Ja bāriņtiesa neizdara apliecinājumu, tā lieto zīmogu ar mazā valsts ģerboņa attēlu un bāriņtiesas darbības teritorijai atbilstošās bāriņtiesas nosaukumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.05.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

II nodaļa
Bāriņtiesas sastāvs

7.pants. Bāriņtiesas sastāvs

(1) Bāriņtiesas sastāvā ir bāriņtiesas priekšsēdētājs un vismaz trīs bāriņtiesas locekļi.

(2) Bāriņtiesas locekļu skaitu nosaka pašvaldība atbilstoši pašvaldības administratīvajā teritorijā deklarēto iedzīvotāju skaitam, bērnu un aizgādnībā esošo personu skaitam, bāriņtiesas lietu skaitam un pašvaldības administratīvās teritorijas lielumam, lai pilnvērtīgi nodrošinātu bērnu un aizgādnībā esošo personu tiesību un interešu aizsardzību.

(3) Bāriņtiesas sastāvā var būt bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks.

(4) Vismaz vienai personai no bāriņtiesas sastāva jābūt ar otrā līmeņa augstāko akadēmisko izglītību tiesību zinātnē vai tiesību zinātnes nozarei atbilstošu profesionālo maģistra grādu tiesību zinātnē vai profesionālo maģistra grādu tiesību zinātnē un piektā līmeņa profesionālo kvalifikāciju (jurists) vai citu Latvijas izglītības klasifikācijā noteiktajam Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras 7. līmenim atbilstošu kvalifikāciju tiesību zinātnē.

(21.05.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.11.2012., 01.11.2018. un 16.06.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2021.)

8.pants. Bāriņtiesas darbinieki

(1) Bāriņtiesas lietvedību kārto sekretārs vai pašvaldības domes norīkots darbinieks.

(1^1) Atbalstu bāriņtiesas priekšsēdētājam un bāriņtiesas locekļiem bāriņtiesas darbības nodrošināšanai sniedz bāriņtiesas priekšsēdētāja palīgs un bāriņtiesas locekļa palīgs atbilstoši šajā likumā un darba līgumā noteiktajam pienākumu apjomam, it īpaši sagatavojot dokumentu projektus un lietas, piedaloties piemērotu aizbildņu, aizgādņu un audžuģimeņu meklēšanā, pārskatu sagatavošanā un aktualizēšanā par bērnu un aizgādnībā esošo personu interešu aizsardzībā veiktajām darbībām, dzīves apstākļu pārbaudēs un ģimeņu riska novērtējumos, personu uzklausīšanā. Bāriņtiesas priekšsēdētāja palīgs un bāriņtiesas locekļa palīgs neveic tādus darbus, kuri ietilpst tikai bāriņtiesas sastāva kompetencē (piemēram, ģimeņu riska novērtējums, dzīves apstākļu pārbaudes, sarunas ar bērnu bez citas personas klātbūtnes).

(2) Bāriņtiesas priekšsēdētājs atbilstoši darba apjomam ir tiesīgs pieņemt darbā bāriņtiesas priekšsēdētāja palīgu, bāriņtiesas locekļa palīgu un citus darbiniekus bāriņtiesas darba nodrošināšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 16.06.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2021.)

III nodaļa
Bāriņtiesas sastāva un bāriņtiesas darbinieku pieņemšana darbā, atstādināšana un atbrīvošana no darba

(Nodaļas nosaukums 16.06.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2021.)

9. pants. Pieņemšana darbā un pretendentu konkurss

(1) Bāriņtiesas priekšsēdētāju, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku un bāriņtiesas locekļus pieņem darbā attiecīgā pašvaldība. Pašvaldība var uzdot bāriņtiesas priekšsēdētājam pieņemt darbā bāriņtiesas locekļus.

(2) Uz bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka un bāriņtiesas locekļu amata vietām izsludina atklātu pretendentu konkursu.

(3) *(Izslēgta ar 16.06.2021. likumu)*

(4) Organizējot bāriņtiesas priekšsēdētāja pretendentu konkursu, attiecīgā pašvaldība izprasa no kvalifikācijas komisijas atzinumu par tās bāriņtiesas priekšsēdētāja darbību, ja kāds no konkursa pretendentiem pēdējo triju gadu periodā pildījis bāriņtiesas priekšsēdētāja amatu.

(5) Pieņemot darbā bāriņtiesas priekšsēdētāju, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku, bāriņtiesas locekli, bāriņtiesas priekšsēdētāja palīgu, bāriņtiesas locekļa palīgu, pašvaldības vai šā panta pirmās daļas otrajā teikumā minētajā gadījumā bāriņtiesas priekšsēdētāja pienākums ir pieprasīt ziņas no Sodu reģistra, lai pārliecinātos par to, ka nepastāv šā likuma 11. panta 2., 3., 4., 5. un 6. punktā minētie ierobežojumi. Pašvaldībai vai attiecīgi bāriņtiesas priekšsēdētājam ir pienākums minētās ziņas par personu atkārtoti pārbaudīt ne retāk kā reizi gadā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.10.2015. un 16.06.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2021.)

10.pants. Prasības pretendentiem

(1) Par bāriņtiesas priekšsēdētāju un bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku var būt persona:

1) kura ir Latvijas Republikas pilsonis vai nepilsonis;

2) kura sasniegusi 30 gadu vecumu;

3) kura ieguvusi vismaz akadēmisko maģistra grādu vai profesionālo maģistra grādu vai profesionālo maģistra grādu un 5. līmeņa profesionālo kvalifikāciju, vai citu Latvijas izglītības klasifikācijā noteiktajam Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūras 7. līmenim atbilstošu kvalifikāciju pedagoģijā, psiholoģijā, medicīnā, sociālajā

darbā vai tiesību zinātnē, izglītības vadībā vai sabiedrības vadībā un kurai ir ne mazāk kā piecu gadu darba stāžs attiecīgi iegūtās izglītības tematiskajā jomā vai bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka vai bāriņtiesas locekļa amata pienākumu pildīšanā;

4) kura prot valsts valodu augstākajā līmenī;

5) kurai ir nevainojama reputācija.

(2) Par bāriņtiesas locekli var būt persona:

1) kura ir Latvijas Republikas pilsonis vai nepilsonis;

2) kura sasniegusi 30 gadu vecumu;

3) kura ieguvusi vismaz akadēmisko bakalaura grādu vai profesionālo bakalaura grādu un 5. līmeņa profesionālo kvalifikāciju vai citu Latvijas izglītības klasifikācijā noteiktajam Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūras 6. līmenim atbilstošu kvalifikāciju pedagoģijā, psiholoģijā, medicīnā, sociālajā darbā vai tiesību zinātnē, izglītības vadībā vai sabiedrības vadībā un kurai ir ne mazāk kā triju gadu darba stāžs attiecīgi iegūtās izglītības tematiskajā jomā vai bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka vai bāriņtiesas locekļa amata pienākumu pildīšanā;

4) kura prot valsts valodu augstākajā līmenī;

5) kurai ir nevainojama reputācija.

(3) Ja persona, stājoties amatā, nav apguvusi šā panta ceturtajā daļā minēto mācību programmu, tā sešu mēnešu laikā pēc darba tiesisko attiecību nodibināšanas, neieskaitot pārbaudes laiku, to apgūst. Bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks un bāriņtiesas loceklis pilnībā patstāvīgu amata pienākumu pildīšanu uzsāk tikai pēc sekmīgas mācību programmas apgūšanas. Līdz minētās mācību programmas apgūšanai:

1) bāriņtiesas priekšsēdētājs organizē bāriņtiesas funkciju pildīšanu, vada bāriņtiesas administratīvo darbu, pārvalda bāriņtiesas finanšu, personāla un citus resursus;

2) bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks un bāriņtiesas loceklis amata pienākumus veic, ciktāl tas nav saistīts ar lēmumu pieņemšanu, lai nodrošinātu bērna vai aizgādnībā esošās personas personisko un mantisko tiesību un interešu aizsardzību.

(3[1]) Ja ar mācību programmas apgūšanu saistītos izdevumus attiecīgajai amatpersonai pilnībā vai daļēji ir segusi pašvaldība, amatpersona, ar kuru darba tiesiskās attiecības tiek izbeigtas, savstarpēji vienojoties ar darba devēju vai atbilstoši šā likuma 14. pantam, agrāk nekā četru gadu laikā pēc mācību programmas apgūšanas atmaksā pašvaldībai tās segtos mācību programmas apgūšanas izdevumus proporcionāli nostrādātajam laikam. Amatpersona neatmaksā pašvaldībai tās kompensēto mācību maksu, ja amatpersona pārtrauc darbu bāriņtiesā un uzsāk darbu citā tās pašas pašvaldības institūcijā, kurā amata pienākumu izpildei nepieciešamas mācību programmā apgūtās zināšanas.

(4) Bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka un bāriņtiesas locekļa mācību programmas saturu un apmācības kārtību nosaka Ministru kabinets.

(5) Ja bāriņtiesas sastāvā esošās personas nav apguvušas šā panta ceturtajā daļā minēto mācību programmu, līdz brīdim, kad bāriņtiesas priekšsēdētājs un vismaz trīs bāriņtiesas locekļi to ir apguvuši, bāriņtiesa šajā likumā noteikto uzdevumu izpildē sadarbojas ar citu tuvāko bāriņtiesu atbilstoši šā likuma 53. panta 1.[1] daļai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.10.2015., 15.06.2017. un 16.06.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2021.)

10.[1] pants. Kvalifikācijas komisija

(1) Kvalifikācijas komisija ir koleģiāla institūcija, kuras darbību organizē Bērnu aizsardzības centrs.

(2) Kvalifikācijas komisijas mērķis ir novērtēt bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka un bāriņtiesas locekļa profesionālo darbību un veicināt bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka un bāriņtiesas locekļa profesionālo izaugsmi, lai uzlabotu bāriņtiesas darba kvalitāti.

(3) Kvalifikācijas komisija:

1) veic bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka un bāriņtiesas locekļa profesionālās darbības novērtēšanu — sertifikāciju;

2) izstrādā bāriņtiesas speciālistu tālākizglītības programmu saturu un šo programmu apguves rezultātu novērtēšanas sistēmu;

3) izvērtē, vai par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu sodītas personas nodarbināšana pēc sodāmības dzēšanas vai sodāmības noņemšanas nekaitē bērnu un aizgādnībā esošo personu tiesību un interešu aizsardzībai, un sniedz atļauju personai strādāt par bāriņtiesas priekšsēdētāju, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku, bāriņtiesas locekli, bāriņtiesas priekšsēdētāja palīgu vai bāriņtiesas locekļa palīgu;

4) pēc pašvaldības pieprasījuma sniedz atzinumu, kas nepieciešams, organizējot bāriņtiesas priekšsēdētāja pretendentu konkursu.

(4) Kvalifikācijas komisijas sastāvā ir Labklājības ministrijas, Tieslietu ministrijas un Bērnu aizsardzības centra pārstāvji, kā arī bāriņtiesas darbinieku profesionālās apvienības pārstāvji. Ja konkrētās pašvaldības bāriņtiesa nav pārstāvēta bāriņtiesas darbinieku profesionālajā apvienībā, izvērtējot konkrētās pašvaldības bāriņtiesas amatpersonas profesionālo darbību, dalībai kvalifikācijas komisijā tiek deleģēts attiecīgās pašvaldības pārstāvis.

(5) Kvalifikācijas komisijas izveides un darbības kārtību nosaka Ministru kabinets.

(16.06.2021. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 18.12.2024. Sk. pārejas noteikumu 26. punktu.)

10.[2] pants. Bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka un bāriņtiesas locekļa sertifikācija

(1) Bāriņtiesas amatpersona var veikt bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka vai bāriņtiesas locekļa pienākumus, ja sertifikācijā saņemts pozitīvs kvalifikācijas komisijas atzinums.

(2) Bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka un bāriņtiesas locekļa sertifikāciju veic reizi septiņos gados.

(3) Bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka un bāriņtiesas locekļa sertifikāciju pirmo reizi veic 12 mēnešu laikā pēc tam, kad bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis uzsācis veikt amata pienākumus.

(4) Ja nepieciešams, pēc Bērnu aizsardzības centra vai šā likuma 9. panta pirmajā daļā minētā subjekta, kas ir pieņēmis darbā attiecīgo bāriņtiesas priekšsēdētāju, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku vai bāriņtiesas locekli, pieprasījuma veic ārpuskārtas bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka vai bāriņtiesas locekļa sertifikāciju. Ministru kabinets nosaka, kādos gadījumos pēc Bērnu aizsardzības centra vai pašvaldības pieprasījuma veicama ārpuskārtas sertifikācija.

(5) Ja bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis ir saņēmis negatīvu kvalifikācijas komisijas atzinumu, atkārtotu sertifikāciju veic sešu mēnešu laikā pēc negatīvā atzinuma saņemšanas.

(6) Sertifikācijas procesā ņem vērā:

1) sertificējamā bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka vai bāriņtiesas locekļa izglītību;

2) informāciju par sertificējamā bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka vai bāriņtiesas locekļa darba pieredzi;

3) informāciju par sertificējamā bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka vai bāriņtiesas locekļa tālākizglītību;

4) sertificējamā bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka vai bāriņtiesas locekļa pašvērtējumu;

5) informāciju par kvalifikācijas komisijas atzinumiem par sertificējamā bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka vai bāriņtiesas locekļa darbu bāriņtiesas sastāvā;

6) citu informāciju, kurai ir nozīme bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka vai bāriņtiesas locekļa nevainojamas reputācijas izvērtēšanā sertificēšanas procesā.

(7) Sertifikācijas kārtību un sertifikācijas kritērijus, kā arī gadījumus, kad kvalifikācijas komisija sniedz negatīvu atzinumu, nosaka Ministru kabinets.

(16.06.2021. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 18.12.2024. Sk. pārejas noteikumu 26. punktu.)

11.pants. Personas, kuras nevar būt bāriņtiesas sastāvā

Par bāriņtiesas priekšsēdētāju, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku vai bāriņtiesas locekli nevar būt persona:

1) kurai pārtrauktas vai atņemtas bērna aizgādības tiesības;

2) kura sodīta par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu (neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai sodāmības noņemšanas), izņemot gadījumu, kad pēc sodāmības dzēšanas vai sodāmības noņemšanas kvalifikācijas komisija izvērtējusi, vai tas nekaitē bērnu un aizgādnībā esošo personu tiesību un interešu aizsardzībai, un atļāvusi šai personai veikt darbu bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka vai bāriņtiesas locekļa amatā;

3) kura atbrīvota no kriminālatbildības, soda vai soda izciešanas par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu;

4) kura saukta pie kriminālatbildības par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, bet kriminālprocess ir izbeigts sakarā ar noilgumu, izlīgumu, apžēlošanu vai amnestiju;

5) kura ir notiesātais, apsūdzētais vai aizdomās turamais kriminālprocesā par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu;

6) kura pārkāpusi bērna tiesību aizsardzību reglamentējošos normatīvos aktus;

7) kura atrodas aizgādnībā;

8) kura atrodas alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu atkarībā;

9) kura saņēmusi atkārtotu negatīvu kvalifikācijas komisijas atzinumu par profesionālās darbības kārtējo novērtēšanu — sertifikāciju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.05.2014. un 16.06.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2021. Sk. pārejas noteikumu 26. punktu)

12.pants. Atbrīvošana no amata

(Izslēgts ar 16.06.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2021.)

13.pants. Atstādināšana no amata

(1) Ja bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis rīkojies prettiesiski vai nolaidīgi, attiecīgā pašvaldība viņu var atstādināt no amata līdz lietas apstākļu noskaidrošanai.

(2) Ja bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis ir aizdomās turētā vai apsūdzētā statusā, procesa virzītājs viņam var aizliegt pildīt amata pienākumus.

(3) Attiecīgajai pašvaldībai ir pienākums atstādināt bāriņtiesas priekšsēdētāju, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku vai bāriņtiesas locekli no amata, ja attiecīgā amatpersona, pildot savus pienākumus, kaitē trešo personu drošībai un veselībai, kā arī darba devēja vai trešo personu pamatotām interesēm vai ja to pieprasa Bērnu aizsardzības centrs saistībā ar bērna vai aizgādnībā esošās personas tiesību un interešu pārkāpumu.

(3^1) Šā likuma 9. panta pirmajā daļā minētajam subjektam, kas ir pieņēmis darbā attiecīgo bāriņtiesas

priekšsēdētāju, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku vai bāriņtiesas locekli, ir pienākums atstādināt amatpersonu no amata, ja saņemts negatīvs kvalifikācijas komisijas atzinums par profesionālās darbības novērtēšanu — sertifikāciju. Attiecīgo amatpersonu atstādina uz laiku, līdz tā saņem pozitīvu atzinumu par novērtēšanu — sertifikāciju, bet atstādināšanas laiks nedrīkst būt ilgāks par sešiem mēnešiem.

(4) Attiecīgajai pašvaldībai ir pienākums atstādināt bāriņtiesas priekšsēdētāju, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku vai bāriņtiesas locekli no amata, ja attiecīgā amatpersona neapgūst šā likuma 10.panta trešajā daļā minēto mācību programmu vai ir saņēmusi neapmierinošu vērtējumu par šīs programmas apgūšanu. Attiecīgo amatpersonu atstādina uz laiku, līdz tā apgūst minēto mācību programmu, bet atstādināšanas laiks nedrīkst būt ilgāks par sešiem mēnešiem.

(5) Uz bāriņtiesas priekšsēdētāja atstādināšanas laiku bāriņtiesas priekšsēdētāja pienākumus pilda bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai arī attiecīgā pašvaldība no bāriņtiesas locekļu vidus norīko citu personu par bāriņtiesas priekšsēdētāja pienākumu izpildītāju.

(6) Par atstādināšanas laiku amatpersonai neizmaksā darba samaksu.

(7) Lēmumu par bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka vai bāriņtiesas locekļa atstādināšanu no amata var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.12.2009., 16.06.2021. un 12.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 18.12.2024. Sk. pārejas noteikumu 26. punktu)

14. pants. Darba tiesisko attiecību izbeigšanas pamati

(1) Ar bāriņtiesas priekšsēdētāju, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku vai bāriņtiesas locekli darba tiesiskās attiecības izbeidz, ja:

1) ir iestājies kāds no Darba likumā noteiktajiem darba tiesisko attiecību izbeigšanas gadījumiem;

2) ir konstatēts kāds no šā likuma 11. pantā minētajiem apstākļiem;

3) sešu mēnešu laikā pēc atstādināšanas saskaņā ar šā likuma 13. panta ceturto daļu attiecīgā amatpersona nav apguvusi šā likuma 10. panta trešajā daļā noteikto mācību programmu;

4) ir saņemts atkārtots negatīvs kvalifikācijas komisijas atzinums par profesionālās darbības kārtējo novērtēšanu — sertifikāciju.

(2) Šā panta pirmās daļas 3. un 4. punktā minētajos gadījumos darba tiesiskās attiecības izbeidzamas Darba likuma 115. panta piektajā daļā noteiktajā kārtībā. Attiecīgo bāriņtiesas priekšsēdētāju, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku vai bāriņtiesas locekli ar viņa piekrišanu var nodarbināt citā darbā bāriņtiesā, ja darbs nav saistīts ar lēmuma pieņemšanu vai faktisko rīcību bērna vai aizgādnībā esošās personas tiesību un interešu aizsardzības nodrošināšanā.

(16.06.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2021. Sk. pārejas noteikumu 26. punktu)

15.pants. Amatu savienošanas ierobežojumi

Bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks un bāriņtiesas loceklis papildus likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" noteiktajiem amatu savienošanas ierobežojumiem vienlaikus nedrīkst pildīt arī tās pašvaldības, domes priekšsēdētāja, viņa vietnieka vai deputāta, sociālā dienesta vadītāja vai sociālā darba speciālista pienākumus, kuras administratīvajā teritorijā atrodas attiecīgā bāriņtiesa.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.05.2009. un 29.10.2015. likumu, kas stājas spēkā 03.12.2015. Sk. pārejas noteikumu 15.punktu)

15.[1] pants. Bāriņtiesas priekšsēdētāja palīgs un bāriņtiesas locekļa palīgs

(1) Par bāriņtiesas priekšsēdētāja palīgu un bāriņtiesas locekļa palīgu var būt persona:

1) kura ir Latvijas Republikas pilsonis vai nepilsonis;

2) kurai ir vismaz pirmā līmeņa profesionālā augstākā izglītība;

3) kura ir apguvusi speciālās zināšanas bērnu tiesību aizsardzības jomā;

4) kura prot valsts valodu augstākajā līmenī;

5) kurai ir nevainojama reputācija.

(2) Par bāriņtiesas priekšsēdētāja palīgu un bāriņtiesas locekļa palīgu nevar būt persona, uz kuru attiecināms kāds no šā likuma 11. panta 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. un 8. punktā minētajiem ierobežojumiem.

(16.06.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2021. Grozījumi pirmās daļas 2. punktā, kas nosaka izglītības prasības bāriņtiesas priekšsēdētāja palīgam un bāriņtiesas locekļa palīgam, piemērojami ar 01.10.2024. Sk. pārejas noteikumu 30. punktu)

IV nodaļa
Bāriņtiesas kompetence

16.pants. Bāriņtiesas tiesības

Bāriņtiesai ir šādas tiesības:

1) pieprasīt un bez maksas saņemt no valsts un pašvaldību iestādēm, komercsabiedrībām un organizācijām ziņas, kas nepieciešamas, lai izvērtētu bērna vai aizgādnībā esošās personas tiesību ievērošanas likumību vai izlemtu bāriņtiesas kompetencē esošos jautājumus;

2) pieprasīt un bez maksas saņemt no kredītiestādēm ziņas par fiziskās personas — mantojuma atstājēja — kontu atlikumiem, lai sastādītu mantu sarakstu (mantojuma inventāra sarakstu), kā arī ziņas par mantojuma masu, bērna vai aizgādnībā esošās personas vārdā veiktajiem darījumiem un kontu atlikumiem, ja vecāks, aizbildnis vai aizgādnis nesniedz bāriņtiesai pieprasīto informāciju par bērna vai aizgādnībā esošās personas mantas pārvaldību vai ir pamatotas aizdomas, ka sniegtas nepatiesas ziņas;

3) veikt amatpersonu un iedzīvotāju aptauju, lai iegūtu ziņas, kas nepieciešamas aizbildnības, aizgādnības, adopcijas vai ar aizgādību saistīto jautājumu izlemšanai;

4) uzaicināt personas uz pārrunām un pieprasīt no tām paskaidrojumus par bērna vai aizgādnībā esošās personas personisko un mantisko tiesību aizsardzību;

5) iesniegt tiesā prasības pieteikumus un pieteikumus bērna vai aizgādnībā esošās personas interesēs, izņemot pieteikumus par rīcībspējas ierobežošanu un pārskatīšanu un pagaidu aizgādnības nodibināšanu, kā arī prasības pieteikumus par paternitātes pieņēmuma apstrīdēšanu;

6) veikt pārrunas ar bērnu un aizgādnībā esošo personu bez citu personu klātbūtnes;

7) lūgt psihologu veikt personas vai ģimenes psiholoģisko izpēti un saņemt psihologa atzinumu par izpētes rezultātiem;

8) pārbaudīt bērna vai aizgādnībā esošās personas dzīves apstākļus;

9) fotografēt, filmēt un iegūt skaņu ierakstus, ja bērna dzīves apstākļu pārbaudē atklājas, ka bērns atrodas dzīvībai un veselībai bīstamos apstākļos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.11.2012., 08.05.2014. un 29.10.2015. likumu, kas stājas spēkā 03.12.2015. 9.punkts stājas spēkā 01.01.2016. Sk. pārejas noteikumu 16.punktu)

17.pants. Bāriņtiesas vispārīgie pienākumi

Bāriņtiesa:

1) aizstāv bērna vai aizgādnībā esošās personas personiskās un mantiskās intereses un tiesības;

1^1) veic nepieciešamās darbības, lai nodrošinātu bērna audzināšanu un pienācīgu aprūpi ģimeniskā vidē;

2) izskata iesniegumus un sūdzības, to skaitā iesniegumus un sūdzības par vecāka, aizbildņa, aizgādņa vai audžuģimenes rīcību;

3) piedalās lietas izskatīšanā tiesā un sniedz atzinumu, ja likums nosaka vai tiesa atzīst bāriņtiesas piedalīšanos lietas izskatīšanā par nepieciešamu;

3^1) sniedz tiesai informāciju, kurai ir nozīme lietā par personas rīcībspējas ierobežošanu, pagaidu aizgādnības nodibināšanu un rīcībspējas ierobežojuma pārskatīšanu (piemēram, dokumentus par personas viedokli attiecībā uz rīcībspējas ierobežošanu, par dzīves apstākļu pārbaudi, par citu personu viedokli, par ziņām no sociālā dienesta, ārstējošā ārsta, ārstniecības, sociālās aprūpes un rehabilitācijas iestādes, par kredītiestādē veiktajiem darījumiem un kontu atlikumiem);

4) sadarbojas ar citām bāriņtiesām, Bērnu aizsardzības centru, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, veselības aprūpes un izglītības iestādēm, sociālajiem dienestiem, policijas iestādēm, Valsts probācijas dienestu un tiesu izpildītājiem, lai nodrošinātu bērna vai aizgādnībā esošās personas tiesību un interešu aizsardzību;

5) informē pašvaldības sociālo dienestu vai citu atbildīgo institūciju par ģimenēm, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana un kurām nepieciešama palīdzība;

5^1) informē Bērnu aizsardzības centru, ja ir atkārtoti pieņemts lēmums par aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, kuram jau iepriekš pārtrauktas tā paša bērna aizgādības tiesības;

6) neizpauž informāciju, kas jebkādā veidā varētu kaitēt bērnam vai aizgādnībā esošajai personai;

7) sniedz palīdzību bērnam vai aizgādnībā esošajai personai, kura pēc palīdzības vērsusies bāriņtiesā;

7^1) uzklausa aizgādnībā esošo personu ikvienā jautājumā, kas skar šīs personas intereses;

8) Kriminālprocesa likumā noteiktajos gadījumos pārstāv bērnu vai aizgādnībā esošo personu kriminālprocesā;

9) informē vecāku, aizbildni, audžuģimeni vai viesģimeni par iespējamo apdraudējumu bērnam un par personas sodāmības faktu šā likuma 44.[1] pantā noteiktajos gadījumos, kā arī informē pašvaldības sociālo dienestu par vecākiem, aizbildņiem, audžuģimenēm vai viesģimenēm, kuras ir informētas šā likuma 44.[1] pantā noteiktajā kārtībā;

10) pārstāv audžuģimenē ievietota bērna personiskās un mantiskās intereses un tiesības;

10^1) pārstāv bērna personiskās un mantiskās intereses un tiesības vienpersoniska lēmuma darbības laikā;

11) izvērtē, vai vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības, kā arī informē tiesu izpildītāju par izvērtējuma rezultātiem vai pieņemtajiem lēmumiem, ja saņemts no tiesu izpildītāja akts par to, ka lietā, kas izriet no aizgādības tiesībām, tiesu izpildītāja noteiktajā laikā un vietā bērns nav sastapts, vai arī saņemts akts par nolēmuma nepildīšanu lietā, kas izriet no saskarsmes tiesībām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.05.2009., 04.08.2011., 01.07.2011., 29.11.2012., 08.05.2014., 29.10.2015., 16.06.2021. un 12.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 18.12.2024.)

18.pants. Bērna personisko interešu aizsardzība

Bāriņtiesa, aizstāvot bērna personiskās intereses attiecībās ar vecākiem, aizbildņiem un citām personām:

1) lemj par atļaujas došanu stāties laulībā pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas, ja šādu atļauju nav devis neviens no vecākiem vai aizbildnis;

2) lemj par pilngadības piešķiršanu pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas;

3) nosūta konsultācijas saņemšanai pie ģimenes ārsta, psihologa vai cita speciālista:

a) bērnu, ja bērna vecāki vai aizbildnis nepiekrīt konsultācijas saņemšanai,

b) personu, ar kuru bērnam ir tiesības uzturēt personiskas attiecības un tiešus kontaktus, vai personu, ar kuru bērns dzīvo nedalītā saimniecībā;

3^1) normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos lemj par bērna nodošanu citas personas aprūpē;

4) lemj par valsts sociālo pabalstu, apgādnieka zaudējuma pensijas un atbalsta ar celiakiju slimiem bērniem, izmaksu pārtraukšanu personai, kura bērnu neaudzina, un izmaksāšanu personai, kura faktiski audzina bērnu;

5) lemj par valsts sociālo pabalstu, apgādnieka zaudējuma pensijas un atbalsta ar celiakiju slimiem bērniem, izmaksu pārtraukšanu personai, kura faktiski bērnu neaudzina, un izmaksāšanu pašam bērnam, ja viņš sasniedzis 15 gadu vecumu;

6) veic citus normatīvajos aktos noteiktos bērna personisko interešu aizsardzības pasākumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.05.2014., 29.10.2015. un 16.06.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2021.)

19.pants. Domstarpību izšķiršana

(1) Bāriņtiesa lemj par bērna uzvārda, vārda vai tautības ierakstu, ja vecāki par to nevar vienoties.

(2) Bāriņtiesa izšķir vecāku domstarpības bērna aizgādības jautājumos (izņemot domstarpības par bērna dzīvesvietas noteikšanu) un, ja nepieciešams, pieņem lēmumu.

(3) Bāriņtiesa izšķir bērna un vecāku domstarpības.

(4) Bāriņtiesa izšķir bērna un aizbildņa domstarpības, kā arī aizbildņa un bērna vecāku domstarpības.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2014.)

19.[1] pants. Pieteikums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību

(1) Ja bērna vecāks vai aizbildnis objektīvu iemeslu dēļ nav iesniedzis bērna interesēs tiesai pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, bāriņtiesa bērna interesēs iesniedz šo pieteikumu tiesai, ja:

1) pret bērnu ir vērsta jebkāda fiziska, seksuāla vai psiholoģiska vardarbība, vai vardarbīga kontrole;

2) saņemtas ziņas par iespējamu pret bērnu vērstu fizisko, seksuālo vai psiholoģisko vardarbību vai vardarbīgu kontroli;

3) pret personu, kas pastāvīgi dzīvo kopā ar bērnu, ir vērsta jebkāda fiziska, seksuāla, psiholoģiska vai ekonomiska vardarbība;

4) saņemtas ziņas par iespējamu fizisko, seksuālo, psiholoģisko vai ekonomisko vardarbību pret personu, kas pastāvīgi dzīvo kopā ar bērnu.

(2) Šā panta pirmajā daļā minēto pieteikumu iesniedz tā bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā konstatēts kāds no šā panta pirmajā daļā minētajiem apstākļiem vai kuras darbības teritorijā bērns dzīvo.

(3) Ja tiesas lēmumā par pagaidu aizsardzību pret vardarbību noteiktajā termiņā prasība nav celta vai pantā minētā tiešā vai netiešā vardarbība nav novērsta citā veidā, bāriņtiesa var izvērtēt bērna vecāka vai aizbildņa rīcības atbilstību bērna interesēm.

(13.02.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2014.)

20.pants. Piekrišana paternitātes atzīšanai

Ja bērns ir nepilngadīgs un viņam nav nodibināta aizbildnība, bāriņtiesa lemj par piekrišanu paternitātes atzīšanai,

ja:

1) bērna māte mirusi;

2) *(izslēgts ar 29.11.2012. likumu)*;

3) bērna mātes atrašanās vieta nav zināma.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

21.pants. Bērna mantisko interešu aizsardzība

Bāriņtiesa, aizstāvot bērna mantiskās intereses Civillikumā paredzētajos gadījumos:

1) lemj par atļauju pieņemt vai atraidīt bērna vārdā viņam piekritušo mantojumu;

2) lemj par bērnam piederošās mantas pārdošanu par tirgus vērtību vai izsolē;

3) lemj par mantojuma sadalīšanu, bērna mantas (ja tās vērtība nepārsniedz 14 000 *euro*) atsavināšanu, ieķīlāšanu vai apgrūtināšanu ar citām lietu tiesībām;

4) lemj par bērnam piederošā nekustamā īpašuma (ja tā vērtība pārsniedz 14 000 *euro*) atsavināšanas, ieķīlāšanas vai apgrūtināšanas ar citām lietu tiesībām lietderīgumu;

5) lemj par īpašuma iegūšanu bērnam;

6) ieceļ aizbildni tiesisku darījumu noslēgšanai starp bērnu un vecākiem;

7) lemj par mantojuma pārvaldīšanas un lietošanas tiesību atņemšanu, ja pārdzīvojušais laulātais bērnam piekritušo mantojumu pārvalda vai lieto nekārtīgi;

8) lemj par vecāka atstādināšanu no bērna mantas pārvaldības, ja vecāks pārvalda bērna mantu neatbilstoši bērna interesēm;

9) veic citus bērna mantisko tiesību aizsardzības pasākumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.12.2006. un 12.09.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

22.pants. Bērna aizgādības tiesību pārtraukšana, atņemšana un atjaunošana

(1) Bāriņtiesa lemj par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, ja:

1) ir faktiski šķēršļi, kas liedz vecākam iespēju aprūpēt bērnu;

2) bērns atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos vecāka vainas dēļ (vecāka apzinātas rīcības vai nolaidības dēļ);

3) vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības vai nenodrošina bērna aprūpi un uzraudzību;

4) vecāks ir devis piekrišanu bērna adopcijai, izņemot gadījumu, kad viņš kā laulātais ir devis piekrišanu tam, ka bērnu adoptē otrs laulātais;

5) konstatēta vecāka vardarbība pret bērnu vai ir pamatotas aizdomas par vecāka vardarbību pret bērnu.

(1^1) Bāriņtiesa, ierosinot lietu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, veic riska novērtēšanu (vecāka līdzatkarība, problēmas neatzīšana u.tml.), informē vecāku par sekām un uzdod viņam sadarbībā ar sociālo dienestu noteiktā termiņā novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus. Ja vecāks šajā termiņā kavējas novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus un bērna palikšana ģimenē var radīt draudus bērna dzīvībai un veselībai, bāriņtiesa lemj par aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam un bērna šķiršanu no ģimenes.

(2) Bāriņtiesa, pieņemot lēmumu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, rakstveidā informē viņu:

1) par pienākumu sadarboties ar savas dzīvesvietas pašvaldības sociālo dienestu un citām institūcijām un personām, lai sekmētu bērna atgriešanos ģimenē;

2) par pienākumu maksāt par bērnam sniegto ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu;

3) par tiesībām saņemt valsts nodrošināto juridisko palīdzību, ja vecāks atbilst normatīvajos aktos noteiktajiem šīs palīdzības saņemšanas nosacījumiem.

(3) Ja bērna aizgādības tiesību pārtraukšanas iemesli ir zuduši, bāriņtiesa lemj par pārtraukto bērna aizgādības tiesību atjaunošanu, ņemot vērā bērna intereses.

(4) Bāriņtiesa lemj par prasības iesniegšanu tiesā aizgādības tiesību atņemšanai vecākam, ja:

1) viņa vainas dēļ (vecāka apzinātas rīcības vai nolaidības dēļ) ir apdraudēta bērna veselība vai dzīvība;

2) vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības vai nenodrošina bērna aprūpi un uzraudzību un tas var apdraudēt bērna fizisko, garīgo vai tikumisko attīstību.

(5) Sagatavojot lietu par pārtraukto bērna aizgādības tiesību atjaunošanu vai par prasības iesniegšanu tiesā aizgādības tiesību atņemšanai vecākam, bāriņtiesa:

1) noskaidro, vai ir zuduši iemesli, kuru dēļ vecākam tika pārtrauktas bērna aizgādības tiesības;

2) pieprasa vecāka dzīvesvietas sociālajam dienestam atzinumu par iespējām bērnam atgriezties vecāka aizgādībā;

3) pieprasa no audžuģimenes, aizbildņa vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas informāciju par bērna un vecāka saskarsmi, garīgo un materiālo atbalstu bērna audzināšanā ārpusģimenes aprūpes laikā;

4) pieprasa citu informāciju, kas nepieciešama, lai pieņemtu pamatotu lēmumu.

(6) Bāriņtiesa lemj par prasības iesniegšanu tiesā aizgādības tiesību atņemšanai pirms Civillikuma 203. panta ceturtajā daļā paredzētā gada termiņa, ja tas ir bērna interesēs, it īpaši, ja vecākam iepriekš ir atņemtas cita bērna aizgādības tiesības.

(08.05.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.10.2015 un 01.11.2018. likumu, kas stājas spēkā 21.11.2018.)

23.pants. Vienpersoniska lēmuma pieņemšana

(1) Ja bērna dzīves apstākļu pārbaudē vai citādi atklājas, ka bērns atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos, kā arī tad, ja bērna turpmākā atrašanās ģimenē var apdraudēt viņa veselību vai dzīvību, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis vienpersoniski pieņem lēmumu par:

1) bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākiem;

2) bērna izņemšanu no aizbildņa ģimenes un aizbildņa atstādināšanu no pienākumu pildīšanas;

3) bērna izņemšanu no audžuģimenes;

4) pirmsadopcijas aprūpes pārtraukšanu.

(1^1) Ja nolēmuma par bērna atgriešanos valstī, kurā ir viņa dzīvesvieta, piespiedu izpildes procesā (Civilprocesa likuma $74.^3$ nodaļa) bērnu nodod bāriņtiesas pārstāvim turpmāku darbību veikšanai un ja bērnu nav iespējams nekavējoties nogādāt uz valsti, kurā ir viņa dzīvesvieta, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis vienpersoniski pieņem lēmumu par:

1) bērna šķiršanu no ģimenes un nogādāšanu krīzes centrā vai citos drošos apstākļos un aizliegumu bērna vecākam vai citai personai, kas bērnu prettiesiski pārvietojusi vai aizturējusi, vai bērna tuviem radiniekiem

izņemt bērnu no krīzes centra vai citiem drošiem apstākļiem;

2) atteikumu paziņot bērna vecākam vai citai personai, kas bērnu prettiesiski pārvietojusi vai aizturējusi, vai bērna tuviem radiniekiem bērna atrašanās vietu vai aizliegumu šīm personām satikties ar bērnu, kamēr tas uzturas krīzes centrā vai citos drošos apstākļos, ja šīs personas var apdraudēt nolēmuma turpmāku piespiedu izpildi un bērna sagatavošanu nogādāšanai atpakaļ uz valsti, kurā ir viņa dzīvesvieta.

(1^2) Ja bērns vai viņa likumiskais pārstāvis nepiekrīt bērna, kuram radušies psihiski vai uzvedības traucējumi alkoholisko dzērienu, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošo vielu lietošanas dēļ vai kurš cietis no vardarbības, obligātai ārstēšanai vai sociālajai rehabilitācijai vai nepamatoti vēlas to pārtraukt, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis, ja tas nepieciešams bērna interešu aizsardzībai, vienpersoniski pieņem lēmumu par bērna obligāto ārstēšanu vai sociālās rehabilitācijas saņemšanu.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētajos gadījumos bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis nogādā bērnu audžuģimenē, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, slimnīcā vai citos drošos apstākļos. Šā panta $1.^1$ daļas 1.punktā minētajā gadījumā bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis nogādā bērnu krīzes centrā vai citos drošos apstākļos un tiesības izņemt bērnu no minētajām vietām ir tikai bāriņtiesas priekšsēdētājam, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniekam vai bāriņtiesas loceklim, kā arī personai, kura pieprasa bērna atgriešanos, vai tās pārstāvim, klātesot bāriņtiesas pārstāvim vai tiesu izpildītājam.

(2^1) Bāriņtiesa pirms vienpersoniska lēmuma pieņemšanas par bērna šķiršanu no ģimenes primāri izvērtē iespējas novērst dzīvības un veselības apdraudējumu bērnam, paliekot ģimenē, un, ja to nav iespējams novērst ar līdzekļiem (pagaidu aizsardzība pret vardarbību, bērna nodošana citas personas, ar kuru bērnam ir emocionāla saikne, īslaicīgā aprūpē drošos apstākļos u.tml.), kuri mazāk ierobežo bērna tiesības uzaugt ģimenē, tā lemj par bērna šķiršanu no ģimenes.

(3) Vienpersonisku lēmumu pieņem mutvārdos un 24 stundu laikā noformē rakstveidā, kā arī par to paziņo bērna vecākiem, aizbildnim, adoptētājam vai audžuģimenei.

(4) Vienpersonisku lēmumu pieņem tās bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis, kuras darbības teritorijā konstatēti šā panta pirmajā daļā minētie apstākļi vai kuras darbības teritorijā atrodas bērns, ja vienpersonisku lēmumu pieņem saskaņā ar šā panta $1.^1$ daļu. Par lēmumu nekavējoties informē bērna vecāku vai adoptētāja, kura aprūpē un uzraudzībā nodots bērns, dzīvesvietas bāriņtiesu, kā arī bāriņtiesu, kura lēmusi par attiecīgo aizbildnības vai audžuģimenes lietu vai kuras pārraudzībā ir šī lieta, izņemot šā panta $1.^1$ daļā minētos gadījumus.

(5) Vienpersonisku lēmumu izpilda nekavējoties. Pieteikuma iesniegšana tiesā par šāda lēmuma atcelšanu, atzīšanu par spēku zaudējušu vai spēkā neesošu neaptur tā darbību.

(6) Ja tiek konstatēti šā panta pirmajā daļā minētie apstākļi un attiecīgajā brīdī nav informācijas par bērna vecākiem, aizbildni vai audžuģimeni, bāriņtiesa rīkojas saskaņā ar šā panta otro daļu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.08.2011., 08.05.2014., 29.10.2015., 01.11.2018. un 16.06.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2021.)

24.pants. Vienpersoniska lēmuma darbības ilgums

(1) Bāriņtiesa ne vēlāk kā 15 dienu laikā pēc vienpersoniska lēmuma pieņemšanas sasauc sēdi, lai lemtu par:

1) pārtraukto aizgādības tiesību atjaunošanu bērna vecākiem;

2) bērna atgriešanos aizbildņa ģimenē vai aizbildņa atcelšanu, vai atlaišanu no pienākumu pildīšanas;

3) bērna atgriešanos audžuģimenē vai uzturēšanās izbeigšanu tajā;

4) bērna obligāto ārstēšanu vai sociālās rehabilitācijas pakalpojuma saņemšanu;

5) bērna atgriešanos adoptētāja aprūpē vai pirmsadopcijas aprūpes izbeigšanu bērnam.

(2) Ja nav iespējams bērna vecākiem atjaunot pārtrauktās aizgādības tiesības, kā arī nav iespējama bērna atgriešanās aizbildņa ģimenē vai audžuģimenē, bāriņtiesa lemj par ārpusģimenes aprūpes nodrošināšanu bērnam citā

ģimenē vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

(3) Ja vienpersonisks lēmums pieņemts saskaņā ar šā likuma 23.panta 1.[1] daļu, tas ir spēkā līdz brīdim, kad bērnu nogādā atpakaļ uz valsti, kurā ir viņa dzīvesvieta, bet ne ilgāk kā 15 dienas. Ja šajā laikā bērns nav nogādāts atpakaļ uz valsti, kurā ir viņa dzīvesvieta, bērnu atdod bērna vecākam vai citai personai, kas bērnu prettiesiski pārvietojusi vai aizturējusi, un par to informē tiesu izpildītāju. Ja bērna interesēs ir nepieciešams turpināt viņa sagatavošanu nogādāšanai atpakaļ uz valsti, kurā ir viņa dzīvesvieta, vai ja bērna veselības vai psiholoģiskā stāvokļa vai citu ar bērnu saistītu iemeslu dēļ bērns nav nogādāts valstī, kurā ir viņa dzīvesvieta, bāriņtiesa sasauc sēdi, lai lemtu par nepieciešamību pagarināt šā likuma 23.panta 1.[1] daļas 1. vai 2.punktā minētā lēmuma darbības ilgumu, bet ne vairāk kā par 15 dienām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.08.2011., 08.05.2014. un 01.11.2018. likumu, kas stājas spēkā 21.11.2018.)

25.pants. Audžuģimene

(1) Bāriņtiesa lemj par:

1) ģimenes vai personas piemērotību audžuģimenes pienākumu veikšanai;

2) audžuģimenes statusa piešķiršanu;

3) bērna ievietošanu audžuģimenē vai uzturēšanās izbeigšanu tajā.

(2) Bāriņtiesa lemj par audžuģimenes statusa atņemšanu, ja bāriņtiesa konstatē, ka audžuģimene nepilda audžuģimenes pienākumus atbilstoši bērna interesēm.

(2[1]) Bāriņtiesa lemj par audžuģimenes statusa izbeigšanu, ja audžuģimene pati ir izteikusi tādu vēlēšanos vai ir mainījušies tiesiskie apstākļi, kas bijuši par pamatu audžuģimenes statusa piešķiršanai un ietekmē audžuģimenes spēju turpmāk veikt audžuģimenes pienākumus.

(3) Audžuģimenes statusa piešķiršanas un atņemšanas kārtību, bērna un audžuģimenes savstarpējās personiskās un mantiskās attiecības, audžuģimeņu finansēšanas kārtību, kā arī kārtību, kādā bērnu nodod audžuģimenei vai izbeidz viņa uzturēšanos tajā, nosaka Ministru kabinets.

(4) Audžuģimenei ir tiesības Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā pārsūdzēt tiesā bāriņtiesas lēmumus, kas skar audžuģimenē ievietotā bērna intereses un tiesības. Bāriņtiesas lēmuma pārsūdzēšanas gadījumā ieinteresētā persona var izmantot Administratīvā procesa likumā noteiktos tiesību pagaidu aizsardzības līdzekļus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2014.)

25.[1] pants. Audžuģimeņu informācijas sistēma

(1) Informāciju par audžuģimenē ievietotajiem bērniem un audžuģimenēm bāriņtiesas reģistrē Audžuģimeņu informācijas sistēmā, kas ir valsts informācijas sistēmas "Integrētā iekšlietu informācijas sistēma" sastāvdaļa.

(2) Audžuģimeņu informācijas sistēmas mērķis ir nodrošināt audžuģimeņu un audžuģimenēs ievietoto bērnu uzskaiti, lai veicinātu audžuģimenē ievietoto bērnu personisko un mantisko interešu aizsardzību.

(3) Tiesības saņemt un izmantot Audžuģimeņu informācijas sistēmā iekļauto informāciju, tai skaitā personas datus, normatīvajos aktos noteikto funkciju izpildei ir arī šādām institūcijām un personām:

1) Bērnu aizsardzības centram, lai nodrošinātu bāriņtiesu darba uzraudzību audžuģimenēs ievietoto bērnu tiesību aizsardzības jomā;

2) Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei, lai nodrošinātu audžuģimeņu statusu raksturojošās informācijas aktualizēšanu Iedzīvotāju reģistrā;

3) Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai, lai nodrošinātu valsts sociālo pabalstu piešķiršanu audžuģimenēm, pieņemto lēmumu paziņošanu un izpildi;

4) pašvaldības sociālajam dienestam, lai nodrošinātu pašvaldības sociālo pabalstu piešķiršanu, pieņemto

lēmumu paziņošanu un izpildi;

5) policijai, lai nodrošinātu Bērnu tiesību aizsardzības likumā noteikto uzdevumu par bērna nogādāšanu drošā vidē izpildi;

6) ārpusģimenes aprūpes atbalsta centram, lai nodrošinātu nepieciešamo atbalstu ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu sniegšanā.

(4) Ministru kabinets nosaka Audžuģimeņu informācijas sistēmā iekļaujamo datu apjomu, kā arī to iekļaušanas, saņemšanas un apstrādes kārtību.

(5) Audžuģimeņu informācijas sistēmas pārzinis ir Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs.

(6) Audžuģimeņu informācijas sistēmā iekļaujamos datus par audžuģimenēm un tajās ievietotajiem bērniem glabā 10 gadus pēc audžuģimenes statusa izbeigšanas vai atņemšanas.

(22.11.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.06.2021. un 12.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 18.12.2024.)

26.pants. Aizbildnības nodibināšana un aizbildņa iecelšana

(1) Bāriņtiesa lemj par aizbildnības nodibināšanu un aizbildņa iecelšanu bērnam, ja:

1) bērna vecāki ir miruši vai izsludināti par mirušiem;

2) bērna vecākiem ir pārtrauktas vai atņemtas aizgādības tiesības;

3) *(izslēgts ar 29.11.2012. likumu)*;

4) bērna vecāki ir pazuduši un izsludināti meklēšanā;

5) bērna vecāki slimības dēļ nespēj pienācīgi aprūpēt un uzraudzīt bērnu;

6) abi bērna vecāki ir nepilngadīgi;

7) radušās būtiskas domstarpības bērna un vecāku attiecībās;

8) radušies citi neatliekami gadījumi (nodrošinot normatīvajos aktos noteikto prasību ievērošanu).

(2) Īpaši grūtos un sarežģītos aizbildnības gadījumos bāriņtiesa var iecelt vairākus aizbildņus, bet ne vairāk par trim.

(3) Aizbildni uz laiku bāriņtiesa ieceļ, ja:

1) aizbildnis ir kavēts uzņemties aizbildnību;

2) aizbildnis ir atstādināts no aizbildņa pienākumu pildīšanas.

(4) Bāriņtiesa lemj par cita aizbildņa iecelšanu, ja:

1) konstatē pārkāpumus, ko aizbildnis pieļāvis aizbildnības pārvaldībā;

2) iepriekšējais aizbildnis atcelts vai atlaists no aizbildņa pienākumu pildīšanas;

3) aizbildnis ir miris;

4) *(izslēgts ar 15.06.2017. likumu)*.

(5) Bāriņtiesa ieceļ aizbilstamajam sevišķu aizbildni, ja bērna un aizbildņa intereses saduras.

(6) Bāriņtiesa ar testamentu ieceltajam aizbildnim iekārto bērna aizbildnības lietu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.11.2012., 08.05.2014. un 15.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 13.07.2017.)

27.pants. Aizbildnības vai aizgādnības nodibināšana ārvalstniekam

(1) Ja bāriņtiesa konstatē, ka tās darbības teritorijā dzīvo vai uzturas bārenis vai bez vecāku gādības palicis bērns, vai aizgādnībā esošā persona, kura nav Latvijas pilsonis vai Latvijas nepilsonis, bāriņtiesa nekavējoties informē kompetento aizbildnības vai aizgādnības iestādi valstī, kuras pilsonis ir bērns vai aizgādnībā esošā persona, vai iepriekšējās mītnes zemes aizbildnības vai aizgādnības iestādi un lūdz izvērtēt nepieciešamību nodibināt aizbildnību vai aizgādnību un iecelt aizbildni vai aizgādni.

(2) Bāriņtiesa lemj par ārvalsts aizbildnības vai aizgādnības lietas pārņemšanu, ja ārvalsts kompetentā aizbildnības vai aizgādnības iestāde ir iecēlusi aizbildni vai aizgādni un lūgusi pārņemt aizbildnības vai aizgādnības lietu.

(3) Par aizbildnības vai aizgādnības lietas pārņemšanu bāriņtiesa informē bērna vai aizgādnībā esošās personas pilsonības valsts vai iepriekšējās mītnes zemes aizbildnības vai aizgādnības iestādi.

(4) Ja bāriņtiesa aizbildņa rīcībā konstatē trūkumus, nepilnības, ļaunprātīgu rīcību vai draudus bērna dzīvībai vai veselībai, tā lemj par aizbildņa atstādināšanu no aizbildņa pienākumu pildīšanas un aizbildņa uz laiku iecelšanu vai bērna ievietošanu audžuģimenē vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā un nekavējoties par to informē ārvalsts aizbildnības iestādi.

(5) Ja bāriņtiesa konstatē trūkumus, nepilnības, ļaunprātīgu rīcību vai rīcību, kas kaitē aizgādnībā esošas personas interesēm, tā lemj par aizgādņa atstādināšanu no aizgādņa pienākumu pildīšanas un pagaidu aizgādņa iecelšanu un nekavējoties par to informē ārvalsts aizgādnības iestādi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.11.2012., 15.06.2017. un 01.11.2018. likumu, kas stājas spēkā 21.11.2018.)

28.pants. Atlīdzība par aizbildņa pienākumu pildīšanu

(1) Bāriņtiesa lemj par atlīdzības izmaksu konkrētai personai par aizbildņa pienākumu pildīšanu un pabalsta izmaksu par bērna uzturēšanu, ja bērnam iecelti līdzaizbildņi.

(2) Izvērtējusi aizbildņu pienākumus, bāriņtiesa nosaka konkrētu atlīdzību par aizbildņa pienākumu pildīšanu katram līdzaizbildnim, ievērojot to, lai līdzaizbildņu kopā saņemtā summa nepārsniedz atlīdzību, kas normatīvajos aktos par valsts sociālo pabalstu aizbildņiem paredzēta vienam aizbildnim par aizbildņa pienākumu pildīšanu.

29.pants. Personas atbilstība aizbildņa pienākumu pildīšanai

(1) Bāriņtiesa raugās, lai par aizbildni ieceļamajai personai būtu aizbildņa pienākumu pildīšanai nepieciešamās spējas un īpašības, un izvērtē personas:

1) motivāciju kļūt par aizbildni;

2) ģimenes locekļu savstarpējās attiecības;

3) nodarbinātību;

4) dzīves apstākļus;

5) spēju pārstāvēt bērnu personiskajās un mantiskajās attiecībās.

(2) Izvērtējot personas atbilstību aizbildņa pienākumu pildīšanai, bāriņtiesa ņem vērā atzinumus par personas veselības stāvokli, ko sniedz ģimenes ārsts, kura veselības aprūpē persona atradusies vismaz sešus mēnešus, kā arī psihiatrs un narkologs.

(3) Ja persona vēlas ņemt aizbildnībā bērnu un bāriņtiesai nav zināms bez vecāku gādības palicis bērns, kuram būtu nepieciešams nodibināt aizbildnību un iecelt aizbildni, bāriņtiesa lemj tikai par personas atbilstību aizbildņa pienākumu pildīšanai.

(4) Ja persona, kura vēlas kļūt par aizbildni, nedzīvo tās pašvaldības administratīvajā teritorijā, kura lemj par aizbildnības nodibināšanu, bāriņtiesa pieprasa no attiecīgās personas dzīvesvietas bāriņtiesas atzinumu par to, vai attiecīgajai personai ir aizbildņa pienākumu pildīšanai nepieciešamās spējas un īpašības.

30.pants. Aizbildņa apliecība

(Izslēgts ar 10.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2010.)

31.pants. Bāriņtiesas pienākumi aizbildnības uzraudzībā

(1) Bāriņtiesa pastāvīgi uzrauga aizbildņu rīcību bērna personisko un mantisko tiesību un interešu nodrošināšanā:

1) pieprasot, lai aizbildnis pieņem bērna mantu pēc saraksta un vienu saraksta eksemplāru iesniedz bāriņtiesai;

2) uzraugot, vai aizbildnis gādā par sava aizbilstamā audzināšanu ar tādu pašu rūpību, ar kādu apzinīgi vecāki gādātu par sava bērna audzināšanu;

3) uzraugot, lai aizbildnis nerīkojas ar bērnam piederošo mantu bez bāriņtiesas atļaujas, ja saskaņā ar likumu tā ir nepieciešama;

4) pārbaudot, vai aizbildnis pārvalda aizbilstamā mantu atbilstoši bērna interesēm un normatīvo aktu prasībām;

5) noskaidrojot, vai aizbildnis normatīvajos aktos par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā noteiktajā kārtībā ir informējis pašvaldību par nepieciešamību pēc bērna pilngadības sasniegšanas nodrošināt viņam dzīvojamo telpu;

6) katru gadu pārbaudot aizbilstamā dzīves apstākļus aizbildņa ģimenē.

(2) Bāriņtiesa pieprasa, lai aizbildnis, kas atlaists vai atcelts no aizbildnības pirms tās izbeigšanās, sniedz galanorēķinu.

(3) Bāriņtiesa katru gadu līdz 1.februārim, kā arī aizbildnībai beidzoties, saņem un pārbauda aizbildņa iesniegto norēķinu. Bāriņtiesas priekšsēdētājs apstiprina norēķinu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

32.pants. Bāriņtiesas pienākumi, ja konstatēti pārkāpumi aizbildņa rīcībā

(1) Ja konstatētas kļūdas aizbildņa iesniegtajā norēķinā vai bērna interesēm neizdevīga aizbildņa darbība, bāriņtiesa:

1) dod aizbildnim attiecīgus norādījumus;

2) lemj par aizbildņa atstādināšanu;

3) lemj par aizbildņa atcelšanu.

(2) Ja aizbildņa rīcība radījusi aizbilstamajam zaudējumus, par kuriem aizbildnis ir atbildīgs, bāriņtiesa ceļ tiesā attiecīgu prasību.

(3) Ja bāriņtiesa konstatē administratīvi vai krimināli sodāmu aizbildņa tiesību ļaunprātīgu izmantošanu, kas kaitējusi aizbilstamā interesēm, bāriņtiesa par to paziņo tiesībaizsardzības iestādēm.

33.pants. Aizbildņa atlaišana no aizbildņa pienākumu pildīšanas

(1) Bāriņtiesa lemj par aizbildņa atlaišanu no aizbildņa pienākumu pildīšanas Civillikumā paredzētajos gadījumos, kā arī tad, ja ir izbeigušies šā likuma 26.panta pirmās daļas 2., 4., 5., 6. vai 7.punktā minētie aizbildnības nodibināšanas iemesli.

(2) Atlaižot aizbildni no aizbildņa pienākumu pildīšanas, ja aizbilstamais ir sasniedzis pilngadību, bāriņtiesa pieprasa, lai aizbildnis:

1) iesniedz bāriņtiesai aizbilstamajam sniegto norēķinu;

2) sniedz galanorēķinu par aizbilstamā mantas pārvaldību;

3) nodod aizbilstamajam aizbildņa pārvaldībā esošo bērna mantu pēc saraksta.

(3) Pēc tam kad bāriņtiesai iesniegts aizbildņa lūgums par viņa atlaišanu, kā arī saņemts bijušā aizbilstamā paraksts par to, ka visu viņam pienākošos mantu viņš ir saņēmis un ka bijušajam aizbilstamajam pret aizbildni nav pretenziju, bāriņtiesa atlaiž aizbildni.

(4) Bāriņtiesa sešus mēnešus pirms bērna pilngadības sasniegšanas informē aizbilstamo un pašvaldības sociālo dienestu par sociālo garantiju saņemšanu.

(5) Pārējos gadījumos, atlaižot aizbildni no aizbildņa pienākumu pildīšanas, bāriņtiesa pieprasa, lai aizbildnis:

1) iesniedz bāriņtiesai aizbilstamā vecākiem, adoptētājam vai jaunieceltajam aizbildnim sniegto norēķinu;

2) sniedz galanorēķinu par aizbilstamā mantas pārvaldību;

3) nodod aizbilstamā vecākiem, adoptētājam vai jaunieceltajam aizbildnim aizbildņa pārvaldībā esošo bērna mantu pēc saraksta.

(6) Aizbildni atlaiž un, ja nepieciešams, ieceļ citu aizbildni tā bāriņtiesa, kas aizbildni iecēlusi.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.11.2012. un 15.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 13.07.2017.)

34.pants. Adopcija

(1) Bāriņtiesa lemj par:

1) personas atzīšanu par adoptētāju;

1^1) *(izslēgts ar 15.06.2017. likumu)*;

2) brāļu un māsu, pusbrāļu un pusmāsu šķiršanu Civillikumā noteiktajos gadījumos;

3) to, vai Latvijā iespējams nodrošināt bērna audzināšanu ģimenē vai pienācīgu aprūpi;

4) bērna nodošanu adoptētāja aprūpē un uzraudzībā līdz adopcijas apstiprināšanai;

5) pirmsadopcijas aprūpes izbeigšanu bērnam;

6) adopcijas atbilstību bērna interesēm.

(2) Adoptētāja personiska piedalīšanās bāriņtiesas sēdē ir obligāta. Citi adopcijas dalībnieki piekrišanu bērna adopcijai izsaka personiski savas dzīvesvietas bāriņtiesā vai iesniedz publiski pie notāra vai bāriņtiesā apliecinātu piekrišanu.

(2^1) *(Izslēgta ar 15.06.2017. likumu)*

(2^2) Bāriņtiesa pirms lēmuma pieņemšanas par brāļu un māsu, pusbrāļu un pusmāsu šķiršanu noskaidro adoptējamā un brāļu un māsu, pusbrāļu un pusmāsu viedokli. Viedokli noskaidro, ja personām pastāv ciešas savstarpējās attiecības vai šīs personas ir dzīvojušas nedalītā saimniecībā.

(3) Adoptētāja dzīvesvietas bāriņtiesa divus gadus pēc adopcijas apstiprināšanas uzrauga bērna aprūpi ģimenē.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.05.2014. un 15.06.2017. likumu, kas stājas spēkā 13.07.2017.)

35.pants. Bērna ievietošana ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā

(1) Bāriņtiesa lemj par bāreņa vai bez vecāku gādības palikuša bērna ievietošanu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, ja aprūpe pie aizbildņa vai audžuģimenē konkrētam bērnam nav piemērota. Bērnu aprūpes iestādē bērns atrodas līdz brīdim, kad viņam tiek nodrošināta piemērota aprūpe pie aizbildņa vai audžuģimenē.

(2) Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā ievietota bērna aizbildņa pienākumus pilda šīs institūcijas vadītājs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.05.2014. un 22.11.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2018.)

36.pants. Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā ievietota bērna tiesību un interešu ievērošanas uzraudzība

(1) Bāriņtiesa katru gadu:

1) pārbauda ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā ievietota bērna aprūpi;

2) ja bērna mantas pārvaldībai nav iecelts sevišķais aizbildnis, pieprasa no ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas vadītāja norēķinu par bērna mantas pārvaldību.

(2) Bāriņtiesa lemj par bāreņa vai bez vecāku gādības palikuša bērna aprūpes izbeigšanu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, ja:

1) bērna vecākiem ir atjaunotas aizgādības tiesības;

2) bērnam ir nodibināta aizbildnība;

3) bērns tiek nodots audžuģimenei;

4) likumīgā spēkā stājies tiesas spriedums par bērna adopcijas apstiprināšanu.

(3) Lemjot par bērna aprūpes izbeigšanu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, bāriņtiesa no institūcijas vadītāja pieprasa norēķinu par bērna mantas pārvaldību.

(4) Ja bērna aprūpe ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā izbeidzas tādēļ, ka bērns sasniedzis pilngadību, bāriņtiesa nelemj par bāreņa un bez vecāku gādības palikuša bērna aprūpes izbeigšanu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, bet pieprasa no šīs institūcijas galanorēķinu par bērna mantas pārvaldību.

(5) Bāriņtiesa noskaidro, vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas vadītājs normatīvajos aktos par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā noteiktajā kārtībā ir informējis pašvaldību par nepieciešamību pēc bērna pilngadības sasniegšanas nodrošināt viņam dzīvojamo telpu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.12.2009., 29.11.2012. un 08.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2014.)

37.pants. Bērna ārpusģimenes aprūpe pēc vecāku lūguma

Bāriņtiesa lemj par bērna ārpusģimenes aprūpi pēc vecāku lūguma, ja viņi slimības dēļ nevar bērnu aprūpēt.

38.pants. Apliecība sociālo garantiju saņemšanai

(1) Bāriņtiesa bārenim vai bez vecāku gādības palikušam bērnam izsniedz apliecību sociālo garantiju saņemšanai.

(2) Apliecības paraugu un izsniegšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

39.pants. Bāriņtiesas pienākumi bērna ārpusģimenes aprūpes laikā

(1) Pēc tam kad ir pieņemts lēmums par bērna ārpusģimenes aprūpi, bāriņtiesa nekavējoties par to informē bērna vecāku dzīvesvietas sociālo dienestu un lūdz sniegt nepieciešamo palīdzību bērna vecākiem.

(2) Bāriņtiesa seko, lai aizbildnis, audžuģimene vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija veicinātu bērna un vecāka saskarsmi.

(3) Bāriņtiesa lemj par personisku attiecību un tiešu kontaktu uzturēšanas tiesību ierobežošanu ārpusģimenes aprūpē esošam bērnam ar vecākiem, kā arī ar brāļiem, māsām, vecvecākiem un personām, ar kurām bērns ilgu laiku ir dzīvojis nedalītā saimniecībā, ja tas kaitē bērna veselībai un attīstībai vai rada draudus aizbildnim, audžuģimenei, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas darbiniekiem vai citiem bērniem.

(4) Pēc tam kad bārenis vai bez vecāku gādības palikušais bērns ieguvis vispārējo pamatizglītību, bāriņtiesa sadarbībā ar aizbildni, audžuģimeni vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas vadītāju izvērtē bāreņa vai bez vecāku gādības palikušā bērna tālākās izglītības iespējas.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2018. likumu, kas stājas spēkā 21.11.2018.)

40.pants. Aizgādņa iecelšana

(1) Bāriņtiesa saskaņā ar tiesas nolēmumu par aizgādnības nodibināšanu ieceļ aizgādni:

1) personai ar garīga rakstura vai citiem veselības traucējumiem, kurai rīcībspēju ierobežojusi tiesa;

1^1) personai, kurai tiesa nodibinājusi pagaidu aizgādnību;

2) personai, kurai rīcībspēju tiesa ierobežojusi izlaidīgas vai izšķērdīgas dzīves dēļ, kā arī alkohola vai citu apreibinošo vielu pārmērīgas lietošanas dēļ;

3) promesošas vai pazudušas personas mantai;

4) *(izslēgts ar 08.05.2014. likumu)*;

5) testamenta izpildīšanai.

(1^1) Bāriņtiesa saskaņā ar notāra taisīto notariālo aktu par aizgādnības nodibināšanu mantojumam ieceļ aizgādni mantojumam.

(2) Bāriņtiesa aizgādņus izvēlas saskaņā ar Civillikuma 355. un 661.pantu un pārliecinās, vai izraudzītajai personai ir nepieciešamās spējas un īpašības. Bāriņtiesa noskaidro aizgādnībā esošās personas viedokli par ieceļamo aizgādni.

(2^1) Ieceļot personai aizgādni, bāriņtiesa saskaņā ar tiesas nolēmumu savā lēmumā norāda, kādā apjomā aizgādnis rīkojas kopā ar aizgādnībā esošo personu un kādā patstāvīgi šīs personas vietā, kā arī lēmuma darbības termiņu, ja tāds ir noteikts tiesas nolēmumā.

(3) Bāriņtiesa lēmuma norakstu par aizgādņa iecelšanu nosūta tiesai, kura nodibinājusi aizgādnību.

(4) Pagaidu aizgādni bāriņtiesa ieceļ, ja aizgādnis ir:

1) kavēts uzņemties aizgādnību;

2) atstādināts;

3) personīgi ieinteresēts rīkoties aizgādnībā esošās personas vietā vai kopā ar šo personu.

(4^1) Pagaidu aizgādni bāriņtiesa ieceļ, ja to nosaka tiesas lēmums par pagaidu aizgādnības nodibināšanu. Šādos gadījumos bāriņtiesa nekavējoties ieceļ aizgādni.

(5) Bāriņtiesa lemj par cita aizgādņa iecelšanu, ja:

1) konstatē pārkāpumus aizgādņa rīcībā;

2) aizgādnis ir atcelts no aizgādņa pienākumu pildīšanas;

3) aizgādnis ir miris.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.11.2012. un 08.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2014.)

41.pants. Bāriņtiesas pienākumi aizgādnības uzraudzībā

(1) Bāriņtiesa uzrauga aizgādņa rīcību aizgādņa pienākumu izpildē un Civillikumā paredzētajos gadījumos, ievērojot tiesas spriedumā noteikto, atļauj aizgādnim kārtot darījumus.

(2) Bāriņtiesa, aizstāvot aizgādnībā esošās personas mantiskās intereses, Civillikumā paredzētajos gadījumos, ievērojot tiesas spriedumā noteikto:

1) lemj par atļauju pieņemt vai atraidīt aizgādnībā esošajai personai piekritušo mantojumu;

2) lemj par aizgādnībā esošajai personai piederošās mantas pārdošanu par tirgus vērtību vai izsolē;

3) lemj par aizgādnībā esošajai personai piederoša nekustamā īpašuma (ja tā vērtība nepārsniedz 14 000 *euro*) atsavināšanu, ieķīlāšanu vai apgrūtināšanu ar citām lietu tiesībām;

4) lemj par aizgādnībā esošajai personai piederoša nekustamā īpašuma (ja tā vērtība pārsniedz 14 000 *euro*) atsavināšanas, ieķīlāšanas vai apgrūtināšanas ar citām lietu tiesībām lietderīgumu;

5) lemj par īpašuma iegūšanu aizgādnībā esošajai personai;

6) seko, lai aizgādnis nerīkojas ar aizgādnībā esošajai personai piederošu mantu bez bāriņtiesas atļaujas, ja tā saskaņā ar likumu ir nepieciešama;

7) pārbauda, vai aizgādnis noskaidro aizgādnībā esošās personas viedokli un gribu un pārvalda mantu atbilstoši šīs personas interesēm un normatīvo aktu prasībām.

(3) Bāriņtiesa pieprasa, lai aizgādnis, kas atstādināts, atlaists vai atcelts no aizgādnības pirms tās izbeigšanās, sniedz norēķinu.

(4) Bāriņtiesa katru gadu līdz 1.februārim, kā arī aizgādni atlaižot vai atstādinot, saņem un pārbauda aizgādņa iesniegto norēķinu. Bāriņtiesas priekšsēdētājs apstiprina norēķinu.

(5) Bāriņtiesa var uzlikt aizgādnim par pienākumu jebkurā laikā sniegt norēķinu par aizgādnības pārvaldību.

(6) Bāriņtiesa, aizstāvot aizgādnībā esošās personas intereses:

1) lemj par tās laulības līguma slēgšanu saskaņā ar Civillikuma 114.pantu;

2) uzrauga, lai aizgādnis Civilprocesa likuma 270.^{2} panta otrās daļas noteiktajā termiņā iesniedz tiesā pieteikumu par obligāto rīcībspējas ierobežojuma pārskatīšanu personai ar rīcībspējas ierobežojumu, kā arī sniedz tiesai informāciju, kurai ir nozīme lietā par rīcībspējas ierobežojuma pārskatīšanu;

3) informē prokuratūru, ja aizgādņa kavēšanās dēļ ir nepieciešama rīcībspējas ierobežojuma pārskatīšana aizgādnībā esošās personas interesēs;

4) izšķir domstarpības starp aizgādnībā esošo personu un tās aizgādni un, ja nepieciešams, pieņem lēmumu. Ja aizgādnībā esošā persona vai tās aizgādnis uzskata pieņemto lēmumu par nepareizu, prasību tiesā var celt Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

(7) Bāriņtiesa lemj par aizgādņa tiesību un pienākumu apjoma grozīšanu vai aizgādņa atcelšanu atbilstoši tiesas spriedumā par personas rīcībspējas ierobežojumu pārskatīšanu noteiktajam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.11.2012., 12.09.2013. un 01.11.2018. likumu, kas stājas spēkā 21.11.2018.)

42.pants. Bāriņtiesas pienākumi, ja konstatēti pārkāpumi aizgādņa rīcībā

(1) Ja konstatētas kļūdas aizgādņa iesniegtajā norēķinā vai aizgādnības pārvaldības interesēm neizdevīga aizgādņa darbība, bāriņtiesa:

1) dod aizgādnim attiecīgus norādījumus;

2) lemj par aizgādņa atstādināšanu;

3) lemj par aizgādņa atcelšanu.

(2) Ja aizgādnis atstādināts vai atcelts no aizgādnības, bāriņtiesa ieceļ citu aizgādni.

(3) Ja aizgādņa rīcība radījusi zaudējumus, par kuriem aizgādnis ir atbildīgs, bāriņtiesa ceļ tiesā attiecīgu prasību.

(4) Ja bāriņtiesa konstatē administratīvi vai krimināli sodāmu aizgādņa tiesību ļaunprātīgu izmantošanu, bāriņtiesa par to paziņo tiesībaizsardzības iestādēm.

43.pants. Aizgādņa atbrīvošana no pienākumu pildīšanas

(1) Bāriņtiesa lemj par aizgādņa atbrīvošanu no pienākumu pildīšanas, ja:

1) tiesa aizgādnībā esošajai personai atcēlusi rīcībspējas ierobežojumu un izbeigusi aizgādnību garīga rakstura vai citu veselības traucējumu dēļ, aizgādnis iesniedzis bāriņtiesai galanorēķinu un nodevis attiecīgajai personai mantu, kas atradusies viņa pārvaldībā;

1^{1}) tiesa aizgādnībā esošajai personai izbeigusi pagaidu aizgādnību garīga rakstura vai citu veselības traucējumu dēļ vai beidzies tiesas nolēmuma darbības termiņš par pagaidu aizgādnības nodibināšanu, aizgādnis iesniedzis bāriņtiesai galanorēķinu un nodevis attiecīgajai personai mantu, kas atradusies viņa pārvaldībā;

2) ir zuduši apstākļi, kas bija par pamatu rīcībspējas ierobežojumam un aizgādnības nodibināšanai personai izlaidīgas vai izšķērdīgas dzīves dēļ, tiesa atcēlusi rīcībspējas ierobežojumu un izbeigusi aizgādnību;

3) tiesa izbeigusi aizgādnību promesošas vai pazudušas personas mantai;

4) ir stājies likumīgā spēkā tiesas nolēmums vai notārs izdevis apliecību par mantojuma pieprasītāja tiesībām un aizgādnis pret parakstu nodevis mantojumu kopā ar galanorēķinu tiesas vai notāra apstiprinātajiem mantiniekiem un iesniedzis galanorēķinu bāriņtiesai.

(2) Ja mantinieki bez svarīga iemesla neparakstās par mantas saņemšanu, bet bāriņtiesa nav konstatējusi aizgādņa ļaunprātīgu darbību, bāriņtiesa lemj par aizgādņa atbrīvošanu no pienākumu pildīšanas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

43.[1] pants. Aizgādnības informācijas sistēma

(1) Informācijas apstrādi par aizgādnībā esošām personām un aizgādņiem bāriņtiesas veic Aizgādnības informācijas sistēmā, kas ir valsts informācijas sistēmas "Integrētā iekšlietu informācijas sistēma" sastāvdaļa.

(2) Aizgādnības informācijas sistēmas mērķis ir veicināt aizgādnībā esošo personu personisko un mantisko interešu aizstāvību.

(3) Tiesības saņemt un izmantot Aizgādnības informācijas sistēmā iekļauto informāciju, tai skaitā personas datus, reglamentējošos normatīvajos aktos noteikto funkciju izpildei saistībā ar aizgādnībā esošajām personām ir arī šādām institūcijām un personām:

1) Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai, lai nodrošinātu bāriņtiesu darba uzraudzību aizgādnībā esošo personu tiesību aizsardzības jomā;

2) Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei, lai nodrošinātu aizgādnībā esošo personu statusu raksturojošās informācijas aktualizēšanu Iedzīvotāju reģistrā;

3) Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai, lai nodrošinātu pieņemto lēmumu paziņošanu un izpildi;

4) pašvaldības sociālajam dienestam, lai nodrošinātu informācijas paziņošanu.

(4) Ziņas par tiesu nolēmumiem aizgādnības lietās iekļaušanai Aizgādnības informācijas sistēmā sniedz tiesas, bet ziņas par notariālajiem aktiem par aizgādnības nodibināšanu — zvērināti notāri.

(5) Ministru kabinets nosaka Aizgādnības informācijas sistēmā iekļaujamo datu apjomu, to iekļaušanas, saņemšanas un apstrādes kārtību.

(6) Aizgādnības informācijas sistēmas pārzinis ir Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs.

(7) Aizgādnības informācijas sistēmā iekļaujamos datus par aizgādņa iecelšanu pilngadīgajām personām ar ierobežotu rīcībspēju, aizgādņa atcelšanu vai atlaišanu no pienākumu pildīšanas Aizgādnības informācijas sistēmā glabā piecus gadus pēc aizgādnības izbeigšanās.

(8) Aizgādnības informācijas sistēmā iekļaujamos datus par aizgādņa iecelšanu promesošo vai pazudušo personu mantai vai mantojumam, lietas par aizgādņa atcelšanu vai atcelšanu no pienākumu pildīšanas Aizgādnības informācijas sistēmā glabā 15 gadus pēc aizgādnības izbeigšanās.

(15.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.07.2017. Pants stājas spēkā 01.07.2025. Sk. pārejas noteikumu 19. punktu)

44.pants. Pieteikums personas atzīšanai par rīcībspējīgu

(Izslēgts ar 29.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

44.[1] pants. Vecāka, aizbildņa, audžuģimenes vai viesģimenes informēšana par iespējamo apdraudējumu bērnam un personas sodāmības faktu

(1) Bāriņtiesa nekavējoties informē bērna vecāku, aizbildni, audžuģimeni vai viesģimeni par tās personas sodāmības faktu, ar kuru tai ir nedalīta saimniecība, ja persona atgriežas no brīvības atņemšanas iestādes pēc soda izciešanas par Krimināllikuma 159., 160., 161., 162., 162.[1], 164., 165. un 166.pantā minēto noziedzīgo nodarījumu, kurā cietušais ir bijis nepilngadīgs.

(2) Bāriņtiesa, pamatojoties uz iegūtajām ziņām par bērna veselības, dzīvības vai pilnvērtīgas attīstības apdraudējuma iespējamību, nekavējoties uzaicina bērna vecāku, aizbildni, audžuģimeni vai viesģimeni ierasties bāriņtiesā vai apmeklē to personīgi un informē bērna vecāku, aizbildni, audžuģimeni vai viesģimeni par iespējamo apdraudējumu bērnam un par personas, kas rada šādu apdraudējumu, sodāmības faktu, kā arī sniedz informāciju par ieteicamo rīcību un atbalsta pakalpojumu saņemšanas iespējām.

(3) Par vecāka, aizbildņa, audžuģimenes vai viesģimenes informēšanu sastāda sarunas protokolu. Vecāks, aizbildnis, audžuģimene vai viesģimene tiek brīdināta par atbildību saistībā ar šajā pantā minētās informācijas izpaušanu trešajām personām.

(4) Personai, par kuras sodāmības faktu informē vecāku, aizbildni, audžuģimeni vai viesģimeni, par to ziņas nesniedz.

(01.07.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2012.)

44.[2] pants. Bāriņtiesas darbības bērna interešu nodrošināšanai nolēmuma par bērna atgriešanos valstī, kurā ir viņa dzīvesvieta, izpildes procesā

(1) Nolēmuma par bērna atgriešanos valstī, kurā ir viņa dzīvesvieta, labprātīgas izpildes procesā vai tiesu izpildītāja norādītajā termiņā saskaņā ar Civilprocesa likuma 620.[11] pantu personām, uz kurām attiecas nolēmums, ir tiesības lūgt bāriņtiesas palīdzību, lai sagatavotu bērna atgriešanos valstī, kurā ir viņa dzīvesvieta.

(2) Nolēmuma par bērna atgriešanos valstī, kurā ir viņa dzīvesvieta, piespiedu izpildes procesā bāriņtiesa veic Civilprocesa likuma 74.[3] nodaļā noteiktos pienākumus un pēc sava ieskata pieaicina psihologu nolēmuma piespiedu

izpildē. Nolēmuma par bērna atgriešanos valstī, kurā ir viņa dzīvesvieta, piespiedu izpildes procesā personai, kura pieprasa bērna atgriešanos, ir tiesības lūgt bāriņtiesas palīdzību, lai sagatavotu bērnu nogādāšanai atpakaļ uz valsti, kurā ir viņa dzīvesvieta.

(3) Ja nolēmuma piespiedu izpildē nepiedalās persona, kura pieprasa bērna atgriešanos, bērnu nodod bāriņtiesas pārstāvim turpmāku darbību veikšanai.

(4) Bāriņtiesa pēc tam, kad bērnu nodod tās pārstāvim turpmāku darbību veikšanai, sadarbībā ar Tieslietu ministriju un personu, kura pieprasa bērna atgriešanos, nekavējoties nodrošina bērna nogādāšanu atpakaļ uz valsti, kurā ir viņa dzīvesvieta. Ja to nav iespējams veikt nekavējoties, bāriņtiesa pieņem šā likuma 23.panta 1.[1] daļā minētos lēmumus, kuru darbības laikā veic šā likuma 23.pantā minētās darbības un sadarbībā ar Tieslietu ministriju un personu, kura pieprasa bērna atgriešanos, kamēr nav beidzies maksimālais šā likuma 23.panta 1.[1] daļā minēto lēmumu darbības ilgums, pēc iespējas ātrāk nodrošina bērna nogādāšanu atpakaļ uz valsti, kurā ir viņa dzīvesvieta.

(5) Ja kopš lēmuma par bērna atgriešanos valstī, kurā ir viņa dzīvesvieta, (Civilprocesa likuma 644.[20] pants) ir pagājis vairāk nekā gads, bāriņtiesa pēc bērna vecāka vai citas personas, kas prettiesiski bērnu pārvietojusi vai aizturējusi, lūguma norīko psihologu atzinuma sniegšanai, lai noskaidrotu bērna viedokli par viņa nogādāšanu atpakaļ uz valsti, kurā ir viņa dzīvesvieta.

(04.08.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.10.2011.)

44.[3] pants. Prokuratūras informēšana par aizgādnības nodibināšanu

Bāriņtiesa informē prokuratūru par aizgādnības nodibināšanu personai ar garīga rakstura vai citiem veselības traucējumiem, ja tas nepieciešams šīs personas interešu aizsargāšanai. Bāriņtiesa informē prokuratūru par aizgādnības nodibināšanu personām, kuras izlaidīgas vai izšķērdīgas dzīves dēļ, kā arī alkohola vai citu apreibinošo vielu pārmērīgas lietošanas dēļ draud novest sevi vai savu ģimeni trūkumā vai nabadzībā.

(29.11.2012. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

V nodaļa
Bāriņtiesas darba organizācija

45.pants. Bāriņtiesas darba vadība

Bāriņtiesas darbu vada bāriņtiesas priekšsēdētājs. Bāriņtiesas priekšsēdētāja prombūtnes laikā viņa pienākumus pilda bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas priekšsēdētāja norīkots bāriņtiesas loceklis.

46.pants. Bāriņtiesas priekšsēdētāja pienākumi

Bāriņtiesas priekšsēdētājs:

1) vada, organizē un kontrolē bāriņtiesas darbu un pārstāv bāriņtiesu;

2) nosaka bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka, bāriņtiesas locekļu un darbinieku pienākumus;

3) norīko bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku un bāriņtiesas locekļus par bāriņtiesas sēžu priekšsēdētājiem, kā arī sadala citus pienākumus bāriņtiesas darbiniekiem;

4) organizē bāriņtiesas darbinieku kvalifikācijas paaugstināšanu;

5) organizē bāriņtiesas darbu apmeklētāju pieņemšanā un iesniegumu izskatīšanā;

6) nodrošina datu sniegšanu valsts statistikas pārskata sagatavošanai par bāriņtiesas darbu;

7) šā likuma, 13. un 14. pantā noteiktajos gadījumos nodod bāriņtiesas lietas jaunieceltajam bāriņtiesas priekšsēdētājam vai domes pilnvarotai amatpersonai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.05.2009. un 16.06.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2021.)

47.pants. Bāriņtiesas priekšsēdētāja uzdevumi

Bāriņtiesas priekšsēdētājs:

1) pārvalda bāriņtiesas finanšu, personāla un citus resursus;

2) pieņem darbā un atlaiž no darba šā likuma 8.pantā minētos darbiniekus;

3) pilnvaro bāriņtiesas locekļus un citus darbiniekus pārstāvībai administratīvajās iestādēs un tiesā;

4) piedalās lietu izskatīšanā bāriņtiesas sēdēs;

5) īsteno citas normatīvajos aktos noteiktās pilnvaras;

6) ne retāk kā reizi gadā atkārtoti pārbauda šā likuma 11.pantā minētās ziņas par bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku un bāriņtiesas locekli.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.10.2015. likumu, kas stājas spēkā 03.12.2015.)

48.pants. Lietu izskatīšana

(1) Bāriņtiesa lietas izskata un lēmumus pieņem koleģiāli bāriņtiesas sēdē. Bāriņtiesas sēdes tiek fiksētas protokolā. Bāriņtiesas sēdēs ir tiesības izmantot skaņu ierakstu.

(2) Bāriņtiesas sēdi vada bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas priekšsēdētāja norīkots bāriņtiesas loceklis. Bāriņtiesas sēdē piedalās sēdes vadītājs un vismaz divi bāriņtiesas locekļi. Lietas par bērnu un aizgādnībā esošo personu personisko un mantisko interešu un tiesību aizsardzību izskata slēgtā bāriņtiesas sēdē.

(3) Pašvaldības dome, ja nepieciešams, nodrošina juridisko atbalstu šā likuma VII un VIII nodaļā noteikto uzdevumu izpildē.

(4) Personai, kura traucē kārtību lietas izskatīšanas laikā, bāriņtiesa izsaka brīdinājumu. Ja persona atkārtoti traucē kārtību, personu izraida no sēžu zāles. Par personai izteikto brīdinājumu un par izraidīšanu no sēžu zāles bāriņtiesa izdara atzīmi bāriņtiesas sēdes protokolā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.10.2015., 01.11.2018. un 16.06.2021. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2021.)

48.^{1} pants. Necieņa pret bāriņtiesu

(1) Par klaju pret bāriņtiesu izrādītu necieņu bāriņtiesa var uzlikt lietas dalībniekam naudas sodu līdz 500 *euro*.

(2) Šā panta pirmajā daļā minēto naudas sodu bāriņtiesa uzliek, pieņemot attiecīgu lēmumu bāriņtiesas sēdē un par to izdarot atzīmi bāriņtiesas sēdes protokolā.

(3) Bāriņtiesas lēmuma norakstu (izrakstu no sēdes protokola) par naudas soda uzlikšanu nosūta personai, kurai naudas sods uzlikts. Nauda ieskaitāma attiecīgās pašvaldības budžetā.

(4) Ja naudas sods netiek samaksāts lēmumā noteiktajā termiņā, bāriņtiesa nosūta brīdinājumu par parādsaistību piespiedu izpildi tai personai, kurai naudas sods uzlikts. Ja brīdinājumā noteiktajā termiņā naudas sods netiek samaksāts, bāriņtiesa izdod izpildrīkojumu un iesniedz to izpildei tiesu izpildītājam.

(16.06.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2021.)

49.pants. Lēmumu stāšanās spēkā un pārsūdzēšana

(1) Bāriņtiesas lēmumi stājas spēkā un izpildāmi nekavējoties. Bāriņtiesas lēmumi ir obligāti visām fiziskajām un juridiskajām personām, izņemot šā likuma 51.pantā minētos lēmumus.

(2) Bāriņtiesas lēmumu, tai skaitā šā likuma 5. panta 1.^{1} daļā minētajās lietās, ieinteresētā persona var pārsūdzēt

tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Pieteikuma iesniegšana tiesā neaptur lēmuma darbību.

(2[1]) Ieinteresētā persona bāriņtiesas lēmumu vai faktisko rīcību šā likuma 5. panta 1.[1] daļā minētajās lietās nevar apstrīdēt Bērnu aizsardzības centrā. Ieinteresētās personas vēršanās Bērnu aizsardzības centrā saistībā ar bāriņtiesas lēmumiem vai faktisko rīcību šā likuma 5. panta 1.[1] daļā minētajās lietās izskatāma Iesniegumu likumā noteiktajā kārtībā.

(3) Par administratīviem aktiem nav uzskatāmi un nav pārsūdzami tiesā vai apstrīdami augstākā iestādē lēmumi, kas pieņemti saskaņā ar šā likuma 22.panta ceturto daļu, 29.panta ceturto daļu, 50., 51. un 52.pantu, kā arī lēmumi, ar kuriem tiek izšķirtas aizgādnībā esošas personas un aizgādņa domstarpības.

(4) Ja bāriņtiesa ir pieņēmusi jaunu lēmumu par šā likuma 5. panta 1.[1] daļā minētajām lietām un arī tas ir pārsūdzēts tiesā par to pašu tiesisko strīdu attiecībā uz to pašu bērnu, pirmās instances tiesas tiesnesis, lemjot par pieteikuma pieņemšanu un lietas ierosināšanu, ja konstatē, ka par pirmās instances tiesas spriedumu par iepriekšējo lēmumu ir iesniegta apelācijas sūdzība un ir ierosināta tiesvedība apelācijas instancē, nosūta jauno bāriņtiesas pieņemto lēmumu pievienošanai šai lietai un izskatīšanai Administratīvajā apgabaltiesā. Administratīvā apgabaltiesa lietu izskata kā pirmās instances tiesa.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.05.2014., 29.10.2015., 16.06.2021. un 12.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 18.12.2024.)

49.[1] pants. Lēmuma, ar kuru bērnu šķir no vecāka, aizbildņa vai audžuģimenes, izņemot vienpersonisku bāriņtiesas lēmumu, izpildes nodrošināšana

(1) Lēmuma izpildi, ar kuru bērnu šķir no vecāka, aizbildņa vai audžuģimenes, nodrošina bērna dzīvesvietā.

(2) Bāriņtiesa vienojas ar lēmuma rezolutīvajā daļā norādīto personu par veidu, kādā labprātīgi izpildāms lēmums, ievērojot bērna labākās intereses.

(3) Ja šā panta otrajā daļā minētā vienošanās netiek panākta, bāriņtiesas pārstāvis sadarbībā ar psihologu veic pārrunas ar lēmuma rezolutīvajā daļā norādīto personu par labprātīgu lēmuma izpildi, ievērojot bērna labākās intereses, un informē šo personu, ka tiks veikta lēmuma piespiedu izpilde, ja tas netiks izpildīts labprātīgi.

(4) Bāriņtiesa paziņo policijai pēc bērna dzīvesvietas par vietu un laiku, kad notiks šajā pantā minētā lēmuma piespiedu izpilde, un pieaicina tās pārstāvjus piedalīties šā lēmuma piespiedu izpildē.

(5) Lēmuma rezolutīvajā daļā norādītā persona par lēmuma piespiedu izpildes laiku netiek informēta.

(6) Šajā pantā minētā lēmuma piespiedu izpildē bērna dzīvesvietā piedalās psihologs, bāriņtiesas un policijas pārstāvji. Bāriņtiesas loceklis sadarbībā ar psihologu veic pārrunas ar lēmuma rezolutīvajā daļā norādīto personu un citām personām, kas atrodas bērna dzīvesvietā, aicinot tās izpildīt lēmumu labprātīgi.

(7) Policijas pārstāvji lēmuma, ar kuru bērnu šķir no vecāka, aizbildņa vai audžuģimenes, piespiedu izpildē nodrošina sabiedrisko kārtību un bāriņtiesas rīkojumu ievērošanu.

(8) Ja bāriņtiesas pārstāvis netiek ielaists bērna dzīvesvietā, par kuru ir ziņas, ka tajā atrodas bērns, telpas tiek atvērtas piespiedu kārtā, klātesot policijas pārstāvim.

(29.10.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.12.2015.)

49.[2] pants. Bērnu aizsardzības centra tiesības bāriņtiesas funkcionālās pārraudzības īstenošanā

(1) Ja šā likuma 5. panta 1.[1] daļā minētajās jomās Bērnu aizsardzības centrs konstatē būtisku bērnu tiesību un interešu apdraudējumu vai aizskārumu, Bērnu aizsardzības centrs pēc savas iniciatīvas, sniedzot rakstveida pamatojumu, uzdod bāriņtiesai:

1) veikt lietas atkārtotu izvērtēšanu un attiecīgajā lietā pieņemt jaunu lēmumu;

2) veikt konkrētas darbības, lai pārtrauktu bāriņtiesas bezdarbību.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētās darbības bāriņtiesu funkcionālās pārraudzības ietvaros ir tiesīga veikt

amatpersona, kura apguvusi šā likuma 10. panta ceturtajā daļā minēto mācību programmu.

(3) Ieinteresētā persona nav tiesīga prasīt Bērnu aizsardzības centram uzdot bāriņtiesai veikt šā panta pirmajā daļā minētās darbības. Ieinteresētās personas lūgums izskatāms Iesniegumu likumā noteiktajā kārtībā.

(4) Ja bāriņtiesas rīcībā konstatēts būtisks bērnu un aizgādnībā esošo personu tiesību un interešu apdraudējums vai aizskārums, Bērnu aizsardzības centram ir pienākums par to rakstveidā informēt attiecīgās bāriņtiesas pašvaldību.

(16.06.2021. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.12.2024. likumu, kas stājas spēkā18.12.2024.)

50.pants. Pēc tiesas pieprasījuma pieņemtie lēmumi

Bāriņtiesa pēc tiesas pieprasījuma sniedz atzinumus, kas nepieciešami šādos gadījumos:

1) lai noteiktu kārtību, kādā izmantojamas saskarsmes tiesības un tiesības uzturēt personiskas attiecības un tiešus kontaktus ar bērnu;

2) viena vecāka atsevišķas aizgādības noteikšanai;

3) aizgādības tiesību atņemšanai un atjaunošanai;

4) paternitātes atzīšanai vai apstrīdēšanai;

5) citos Civilprocesa likumā paredzētajos gadījumos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2014.)

50.[1] pants. Pēc tiesas pieprasījuma sniegtās ziņas un citi pierādījumi

Lai tiesa līdz sprieduma taisīšanai varētu pieņemt pagaidu lēmumu par bērna dzīvesvietu, bērna aprūpes kārtību, saskarsmes tiesību izmantošanas kārtību un aizliegumu izvest bērnu no valsts, bāriņtiesa pēc tiesas pieprasījuma sniedz savā rīcībā esošās ziņas un citus pierādījumus par:

1) personas dzīves apstākļiem;

2) bērna viedokli, ja bērns ir spējīgs to formulēt, ņemot vērā viņa vecumu un brieduma pakāpi;

3) bērna saskarsmi ar vecākiem un citām personām, kas dzīvo vai ir zināms, ka dzīvos ar bērnu vienā mājsaimniecībā;

4) bērna veselības aprūpi un izglītību;

5) personas sadarbību ar sociālo dienestu;

6) personām, kas dzīvo vai ir zināms, ka dzīvos ar bērnu vienā mājsaimniecībā;

7) personas vardarbību pret bērnu vai bērna vecāku.

(29.10.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.12.2015.)

51.pants. Tiesā apstiprināmie lēmumi

Bāriņtiesa iesniedz tiesā apstiprināšanai lēmumus par:

1) pilngadības piešķiršanu pirms 18 gadu vecuma sasniegšanas;

2) atlīdzību aizbildnim (aizgādnim), ja tā pārsniedz 426 *euro*;

3) mājas kārtībā izdarītu mantojuma dalīšanu, ja aizbildnībā vai aizgādnībā esošās personas daļa pārsniedz 14 000 *euro*.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.09.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

52.pants. Tiesā izšķiramās lietas

Bāriņtiesa, pieņēmusi lēmumu par bērnam vai aizgādnībā esošajai personai piederošā nekustamā īpašuma (ja tā vērtība pārsniedz 14 000 *euro*) atsavināšanu, ieķīlāšanu vai apgrūtināšanu ar citām lietu tiesībām, iesniedz lietu izšķiršanai tiesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.11.2012. un 12.09.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

53.pants. Bāriņtiesu sadarbība

(1) Bāriņtiesas sadarbojas, lai veiktu savus uzdevumus.

(1^1) Ja bāriņtiesai nav iespējams nodrošināt pietiekamu personu skaitu, kas var nodrošināt lemtspējīgu bāriņtiesas sastāvu, tad bāriņtiesa šajā likumā noteikto uzdevumu izpildē sadarbojas ar citu bāriņtiesu.

(2) Bāriņtiesa var lūgt citai bāriņtiesai sniegt atzinumu jautājumā, kas ir atzinuma sniedzējas bāriņtiesas kompetencē.

(3) Ja persona, kurai pārtrauktas vai atjaunotas bērna aizgādības tiesības, gada laikā pēc lēmuma pieņemšanas maina dzīvesvietu, bāriņtiesa, kura pieņēma lēmumu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vai atjaunošanu, nekavējoties nosūta bāriņtiesai, uz kuras darbības teritoriju pārcēlusies dzīvot un kuras darbības teritorijā ir deklarēta attiecīgā persona vai uz kuras darbības teritoriju tā pārcēlusies dzīvot, ja persona nav mainījusi deklarēto dzīvesvietu, lietas materiālu kopijas par aizgādības tiesību pārtraukšanu vai atjaunošanu.

(4) Ja bērna vecāku dzīvesvieta ir deklarēta dažādu pašvaldību administratīvajās teritorijās, bāriņtiesa pēc lēmuma pieņemšanas par prasības sniegšanu tiesā aizgādības tiesību atņemšanai informē otra vecāka dzīvesvietas bāriņtiesu par prasības celšanu tiesā.

(5) Ja ģimene, kurā netiek nodrošināti apstākļi bērna pilnvērtīgai augšanai un attīstībai, maina dzīvesvietu, bāriņtiesa par šādu ģimeni informē attiecīgās administratīvās teritorijas bāriņtiesu.

(6) Ja aizbildnis vai aizgādnis dzīvo citas pašvaldības administratīvajā teritorijā, bāriņtiesa, kura nodibinājusi aizbildnību vai iecēlusi aizgādni, nosūta aizbildņa vai aizgādņa dzīvesvietas bāriņtiesai aizbildnības vai aizgādnības lietas materiālu kopijas aizbildnības vai aizgādnības pārraudzībai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.05.2014., 29.10.2015. un 01.11.2018. likumu, kas stājas spēkā 21.11.2018.)

VI nodaļa
Lietu piekritība

$53.^1$ pants. Bērna nodošana citas personas aprūpē

(1) Lēmumu par vecāku aprūpē esoša bērna nodošanu citas personas aprūpē Latvijā uz laiku, kas ilgāks par trim mēnešiem, pieņem vecāku deklarētās dzīvesvietas bāriņtiesa.

(2) Par citas personas aprūpē nodoto bērnu vecāku deklarētās dzīvesvietas bāriņtiesa informē šīs personas deklarētās dzīvesvietas bāriņtiesu, kas nodrošina regulāru attiecīgās personas aprūpē nodotā bērna aprūpes uzraudzību un tiesību un interešu ievērošanas pārbaudi.

(3) Lēmumu par aizbildņa vai audžuģimenē esoša bērna nodošanu citas personas aprūpē Latvijā uz laiku no viena mēneša līdz trim mēnešiem pieņem tā bāriņtiesa, kura pieņēmusi lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi.

(4) Vecāku deklarētās dzīvesvietas bāriņtiesa lemj par iespēju vecākiem nodot bērnu citas personas aprūpē ārvalstī uz laiku, kas ilgāks par trim mēnešiem.

(5) Par citas personas aprūpē ārvalstī nodoto bērnu vecāku deklarētās dzīvesvietas bāriņtiesa informē attiecīgās valsts kompetento institūciju, kas nodrošina regulāru attiecīgās personas aprūpē nodotā bērna aprūpes uzraudzību un

tiesību un interešu ievērošanas pārbaudi, kā arī informācijas sniegšanu bāriņtiesai.

(6) Bāriņtiesa, kas pieņēmusi lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi, lemj par ārpusģimenes aprūpē esoša bērna nodošanu uz laiku citas personas aprūpē ārvalstī.

(08.05.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2014.)

54.pants. Ārpusģimenes aprūpe

(1) Lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi pieņem tās pašvaldības bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta bērna vecāku dzīvesvieta.

(2) Ja bērnam nodibināta viena vecāka atsevišķa aizgādība, lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi pieņem bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta dzīvesvieta tam vecākam, kura atsevišķā aizgādībā bērns atrodas.

(3) Ja bērna vecāku dzīvesvieta ir deklarēta dažādu pašvaldību administratīvajās teritorijās, lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi pieņem bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta dzīvesvieta tam vecākam, pie kura bērns dzīvo.

(4) Ja bērna vecākiem nav deklarētas dzīvesvietas, lēmumu par ārpusģimenes aprūpi pieņem tās pašvaldības bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā bērna vecāki faktiski dzīvo.

(5) Ja bērna vecāki nav zināmi vai bērns ir atradenis, lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi pieņem bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā bērns ir atrasts.

(5^1) Ja lietas piekritība par Latvijas valstspiederīgo bērnu, kurš šķirts no ģimenes ārvalstīs, tiek nodota Latvijas kompetentajai iestādei, lēmumu par ārpusģimenes aprūpi pieņem tās pašvaldības bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir bijusi deklarēta bērna vecāka dzīvesvieta pirms došanās uz ārvalstīm.

(6) Bāriņtiesa, kura pieņēma lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi, lemj par:

1) personisku attiecību un tiešu kontaktu uzturēšanas tiesību ierobežošanu bērnam ar vecākiem, kā arī ar brāļiem, māsām, vecvecākiem un personām, ar kurām bērns ilgu laiku ir dzīvojis nedalītā saimniecībā;

2) bērna uzturēšanos pie vecākiem vai citā ģimenē;

3) bērna uzturēšanos citā ģimenē ārvalstī;

4) atļauju rīkoties ar bērna mantu;

5) *(izslēgts ar 21.12.2006. likumu)*;

6) *(izslēgts ar 21.12.2006. likumu)*;

7) brāļu un māsu, pusbrāļu un pusmāsu šķiršanu adopcijas gadījumā;

8) bērna adopciju uz ārvalstīm;

9) *(izslēgts ar 21.12.2006. likumu)*.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.12.2006. un 01.11.2018. likumu, kas stājas spēkā 21.11.2018.)

55.pants. Piekritība bērna aizgādības tiesību pārtraukšanas un atjaunošanas jautājumos

(1) Lēmumu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vai atjaunošanu vecākiem pieņem tā bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta bērna vecāku dzīvesvieta.

(2) Ja bērna vecākiem nav deklarētas dzīvesvietas, lēmumu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vai atjaunošanu pieņem tā bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā bērna vecāki faktiski dzīvo.

(3) Ja lietas par aizgādības tiesību pārtraukšanu vai atjaunošanu izskatīšanas gaitā mainās personas deklarētā

dzīvesvieta, lēmumu par aizgādības tiesību pārtraukšanu vai atjaunošanu pieņem tā bāriņtiesa, kura lietu uzsākusi.
(08.05.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2018. likumu, kas stājas spēkā 21.11.2018.)

56.pants. Prasības iesniegšana tiesā aizgādības tiesību atņemšanai

Lēmumu par prasības iesniegšanu tiesā aizgādības tiesību atņemšanai bērna vecākiem bāriņtiesa pieņem atbilstoši šā likuma 55.pantā noteiktajai lietu piekritībai.

57.pants. Adopcija

(1) Ja bērnu adoptē Latvijas pilsonis, nepilsonis vai ārzemnieks, kam ir pastāvīgās uzturēšanās atļauja Latvijā, bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta adoptētāja dzīvesvieta, lemj par:

1) personas atzīšanu par adoptētāju;

2) bērna nodošanu adoptētāja aprūpē un uzraudzībā līdz adopcijas apstiprināšanai;

3) pirmsadopcijas aprūpes izbeigšanu bērnam;

4) adopcijas atbilstību bērna interesēm.

(2) Ja bērnu adoptē ārzemnieks, kam nav pastāvīgās uzturēšanās atļaujas Latvijā, vai ārvalstīs dzīvojoša persona, bāriņtiesa, kura pieņēma lēmumu par bērna ārpusģimenes aprūpi, lemj par:

1) bērna nodošanu adoptētāja aprūpē un uzraudzībā līdz adopcijas apstiprināšanai;

2) pirmsadopcijas aprūpes izbeigšanu bērnam;

3) adopcijas atbilstību bērna interesēm.

(3) Ja adoptē otra laulātā bērnu, lēmumu par adopcijas atbilstību bērna interesēm pieņem tā bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā attiecīgais vecāks dzīvo kopā ar bērnu.
(21.12.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2007.)

58.pants. Atzinuma, ziņu un citu pierādījumu sniegšana tiesai

(1) Atzinumu tiesai šā likuma 50.pantā minētajos gadījumos, kā arī ziņas un citus pierādījumus tiesai šā likuma $50.^1$ pantā minētajos gadījumos sniedz bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta bērna vecāku dzīvesvieta.

(2) Ja bērna vecāku dzīvesvieta ir deklarēta dažādu pašvaldību administratīvajās teritorijās, atzinumu tiesai par saskarsmes tiesību izmantošanas kārtību un atsevišķas aizgādības noteikšanu vai šā likuma $50.^1$ pantā minētās ziņas un citus pierādījumus sniedz tā bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta tā vecāka dzīvesvieta, pie kura bērns dzīvo.

(3) Atzinumu tiesai par kārtību, kādā īstenojamas bērna saskarsmes tiesības ar brāļiem, māsām, vecvecākiem, kā arī citām personām, ar kurām bērns ilgu laiku ir dzīvojis nedalītā saimniecībā, vai arī šā likuma $50.^1$ pantā minētās ziņas un citus pierādījumus, ja tie nepieciešami saistībā ar šajā daļā minētajām tiesībām, sniedz tā bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā dzīvo bērns un vecāki. Minētā bāriņtiesa pieprasa lietas izskatīšanai nepieciešamās ziņas un citus pierādījumus no tās bāriņtiesas, kuras darbības teritorijā ir tās personas dzīvesvieta, kura vērsusies tiesā ar attiecīgu prasību.
(29.10.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.12.2015.)

59.pants. Mantisko interešu aizsardzība

(1) Lēmumu par atļauju rīkoties ar bērna vai citas personas ar rīcībspējas ierobežojumu mantu pieņem bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta bērna vecāku vai personas ar rīcībspējas ierobežojumu dzīvesvieta.

(2) Ja bērnam nodibināta viena vecāka atsevišķa aizgādība, lēmumu par atļauju rīkoties ar bērna mantu pieņem bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta dzīvesvieta tam vecākam, kura atsevišķā aizgādībā bērns atrodas.

(3) Ja bērna vecāku dzīvesvieta ir deklarēta dažādu pašvaldību administratīvajās teritorijās, lēmumu par atļauju rīkoties ar bērna mantu pieņem bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta dzīvesvieta tam vecākam, pie kura bērns dzīvo.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.11.2012. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2013.)

59.[1] pants. Nolēmuma par bērna atgriešanos valstī, kurā ir viņa dzīvesvieta, izpilde

Šā likuma 44.[2] pantā minētos pienākumus veic bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā atrodas bērns.

(04.08.2011. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.10.2011.)

59.[2] pants. Aizgādņa iecelšana mantojumam

Lēmumu par aizgādņa iecelšanu mantojumam atbilstoši šā likuma 40.panta 1.[1] daļai pieņem tā bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā bija mantojuma atstājēja pēdējā deklarētā dzīvesvieta, bet, ja tā nav zināma, — bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā atrodas mantojamā manta vai tās galvenā daļa.

(08.05.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2014.)

59.[3] pants. Atbalsts bērna audzināšanai

(1) Lēmumu par šā likuma 18.panta 4.punktā minēto izmaksu pārtraukšanu personai, kura bērnu neaudzina, un izmaksāšanu personai, kura faktiski audzina bērnu, pieņem bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta tās personas dzīvesvieta, kura faktiski audzina bērnu.

(2) Lēmumu par šā likuma 18.panta 5.punktā minēto izmaksu pārtraukšanu personai, kura bērnu neaudzina, un izmaksāšanu pašam bērnam, ja viņš sasniedzis 15 gadu vecumu, pieņem bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta tā vecāka dzīvesvieta, pie kura bērns dzīvo, vai kura pieņēmusi lēmumu par ārpusģimenes aprūpi.

(08.05.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2014.)

59.[4] pants. Saskarsmes tiesību īstenošana bāriņtiesas pārstāvja klātbūtnē

Ja saskaņā ar tiesas nolēmumu lietā, kas izriet no saskarsmes tiesībām, minētās tiesības īstenojamas bāriņtiesas pārstāvja vai bāriņtiesas pilnvarotas personas klātbūtnē, saskarsmes tiesības īstenojamas tās bāriņtiesas pārstāvja klātbūtnē vai tās bāriņtiesas pilnvarotas personas klātbūtnē, kuras darbības teritorijā īstenojamas saskarsmes tiesības.

(29.10.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.12.2015.)

59.[5] pants. Aizgādņa iecelšana personai

Aizgādni personai, kurai ar tiesas nolēmumu ir nodibināta aizgādnība, ieceļ tā bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta šīs personas dzīvesvieta, bet, ja deklarētās dzīvesvietas nav, — tā bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir šīs personas dzīvesvieta. Ja persona ievietota ārstniecības iestādē, aizgādni ieceļ tā bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā atrodas ārstniecības iestāde.

(01.11.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 21.11.2018.)

VII nodaļa
Apliecinājuma izdarīšana un citu uzdevumu pildīšana

60.pants. Par apliecinājuma izdarīšanu atbildīgās amatpersonas

(1) Apliecinājumu izdara un citus šajā nodaļā minētos uzdevumus pilda bāriņtiesas priekšsēdētājs.

(2) Bāriņtiesas priekšsēdētājs ar rīkojumu var uzdot bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniekam un bāriņtiesas locekļiem izdarīt apliecinājumus un pildīt citus šā likuma 61.pantā minētos uzdevumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.05.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

61.pants. Bāriņtiesas uzdevumi

(1) Bāriņtiesa savā darbības teritorijā šā likuma 2.panta otrajā daļā minētajos gadījumos veic šādus uzdevumus:

1) apliecina darījumu, ja to slēdz attiecīgās bāriņtiesas darbības teritorijā savu dzīvesvietu deklarējušie iedzīvotāji savstarpēji un ar citām personām un darījuma summa nepārsniedz 8537 *euro*;

2) apliecina līdzmantinieku un kopīpašnieku vienošanos par mantojuma vai kopīpašuma sadali (neatkarīgi no īpašuma vērtības), ja sadalāmā manta vai tās daļa atrodas attiecīgās bāriņtiesas darbības teritorijā;

3) ieraksta testamentu grāmatā to iedzīvotāju testamentus, kuru deklarētā dzīvesvieta ir attiecīgās bāriņtiesas darbības teritorijā, pieņem glabāšanā šo iedzīvotāju privātos testamentus (neatkarīgi no novēlētās mantas vērtības), kā arī pieņem bāriņtiesai glabāšanā nodoto testamentu atsaukumus (neatkarīgi no testatora dzīvesvietas);

4) apliecina to iedzīvotāju pilnvaras (izņemot universālpilnvaras), kuru deklarētā dzīvesvieta ir attiecīgās bāriņtiesas darbības teritorijā, un pieņem šo iedzīvotāju pilnvaru atsaukumus;

5) apliecina uz dokumentiem to iedzīvotāju paraksta īstumu, kuru deklarētā dzīvesvieta ir attiecīgās bāriņtiesas darbības teritorijā;

6) apliecina tāda dokumenta noraksta, kopijas vai izraksta pareizību, kurš attiecas uz konkrēto personu;

7) pēc līdzēju iesnieguma saņemšanas izsniedz paziņojumu par līguma grozīšanu vai uzteikšanu līdzēju pretējām pusēm, ja to deklarētā dzīvesvieta ir attiecīgās bāriņtiesas darbības teritorijā;

8) apliecina parakstus uz nostiprinājuma lūguma zemesgrāmatai (Zemesgrāmatu likuma 60.pants), ja viens no lūdzējiem ir deklarējis savu dzīvesvietu attiecīgās bāriņtiesas darbības teritorijā;

9) sagatavo dokumentu projektus.

(2) Bāriņtiesas apliecinājums juridiskā spēka ziņā pielīdzināms notariālajam apliecinājumam.

(3) Visi apliecinājumi un citas darbības ierakstāmas attiecīgajā bāriņtiesas reģistrā. Novada pagastos un novada pilsētās bāriņtiesa izveido atsevišķus apliecinājumu un citu darbību reģistrus, to nosaukumā norādot bāriņtiesas nosaukumu un attiecīgā novada pagasta vai attiecīgās novada pilsētas nosaukumu. Reģistrā ierakstāmās ziņas un reģistra vešanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.05.2009., 23.05.2013. un 12.09.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

62.pants. Personas, kuru darījumus apliecina bāriņtiesa

(1) Bāriņtiesa apliecina darījumu, ja tai ir noteikti zināms, ka darījuma dalībnieki ir pilngadīgi un rīcībspējīgi.

(2) Ja bāriņtiesai nav pazīstama persona, kurai izdarāms apliecinājums vai kura identificējama cita iemesla dēļ, bāriņtiesa noskaidro šīs personas identitāti pēc personas pases. Apliecinājumā norāda, kādā veidā ir noskaidrota personas identitāte.

(3) Izdarot apliecinājumus, saskaņā ar kuriem bāriņtiesas priekšsēdētājam, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniekam vai bāriņtiesas loceklim ir pienākums pārbaudīt personu identitāti, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis apliecinājuma izdarīšanas dienā pārbauda personas datus Iedzīvotāju reģistrā un Nederīgo dokumentu reģistrā un izdara par to atzīmi apliecinājumā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2018. likumu, kas stājas spēkā 21.11.2018.)

63.pants. Darījuma akta projekta sagatavošana

Darījuma dalībnieki iesniedz bāriņtiesai sagatavotu darījuma akta projektu vai vēršas bāriņtiesā ar lūgumu sagatavot darījuma akta projektu pēc viņu vārdiem.

64.pants. Darījuma apliecināšana

(1) Pirms darījuma apliecināšanas bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis darījuma akta projektu nolasa darījuma dalībniekiem un jautā, vai darījuma dalībnieki piekrīt tā noteikumiem un vai tā saturs viņiem ir zināms un saprotams. Ja atbilde ir apstiprinoša, darījuma dalībnieki paraksta darījuma akta projektu vai atzīst to par pašrocīgi parakstītu.

(1^1) Apliecinot darījumu, kura priekšmets ir zemesgrāmatā ierakstītas vai ierakstāmas tiesības, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis darījuma apliecināšanas brīdī pārbauda datus zemesgrāmatas nodalījumā.

(2) Uz darījuma akta projekta izdara apliecinājuma uzrakstu, kurā norāda:

1) apliecināšanas gadu, mēnesi un dienu;

2) bāriņtiesas nosaukumu;

3) numuru, ar kādu darījuma akts ierakstīts reģistrā;

4) katra darījuma dalībnieka vārdu, uzvārdu, personas kodu, deklarēto dzīvesvietu, kā arī šo personu dzimšanas laiku un vietu vai izdara atzīmi, ka darījuma dalībnieki ir personiski pazīstami;

5) ka darījuma dalībnieki ir rīcībspējīgi.

(3) Apliecinājuma uzrakstu paraksta bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis. Zem uzraksta uzspiež bāriņtiesas zīmogu.

(4) Apliecinātā darījuma akta viens eksemplārs glabājas bāriņtiesas lietā. Darījuma aktu ieraksta reģistrā.

(5) Bāriņtiesa, kuras rīcībā ir darījuma akts, kas satur rīkojumu nāves gadījumam, izsniedz tā izrakstu pēc pieprasījuma tam zvērinātam notāram, kurš ved attiecīgo mantojuma lietu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.05.2013. un 01.11.2018. likumu, kas stājas spēkā 21.11.2018.)

65.pants. Testamenta apliecināšana

Taisot testamentu, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis nolasa testatoram sastādītā akta projektu un jautā, vai viņš piekrīt visiem akta noteikumiem un vai tāda patiesi ir viņa pēdējā griba. Ja atbilde ir apstiprinoša, testators paraksta testamentu un tiek izdarīts apliecinājums.
(08.05.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2014.)

66.pants. Testamentu grāmatā ierakstītā akta izraksta izsniegšana

(1) Bāriņtiesa testatoram izsniedz testamentu grāmatā ierakstītā akta izrakstu.

(2) Pēc testatora nāves testamentu grāmatā ierakstītā akta izrakstu bāriņtiesa izsniedz ar testamentu ieceltajam mantiniekam, testamenta izpildītājam, zvērinātam notāram vai tiesai pēc to lūguma.

(3) Testamentu grāmatā ierakstītā akta izraksta apliecinājumā norāda bāriņtiesas nosaukumu un numuru, ar kādu testaments ierakstīts reģistrā. Bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis paraksta apliecinājumu un uzspiež zīmogu.

(4) Par testamenta izraksta izsniegšanu izdara atzīmi testamentu grāmatā.

(5) Testamentu grāmata sastāv no testamentu oriģināliem, kas sakopoti sējumā reģistra numuru secībā. Novada pagastos un novada pilsētās bāriņtiesa ved atsevišķas testamentu grāmatas, to nosaukumā norādot bāriņtiesas

nosaukumu un attiecīgā novada pagasta vai attiecīgās novada pilsētas nosaukumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.05.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

67.pants. Testamenta pieņemšana glabāšanā

(1) Bāriņtiesa pieņem glabāšanā privātus testamentus un ieraksta testamentu grāmatā aktu par testamenta pieņemšanu glabāšanā.

(2) Pieņemot testamentu glabāšanā, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis pārliecinās par testatora identitāti un rīcībspēju.

(3) Bāriņtiesai glabāšanā nodotam privātam testamentam ir publiska testamenta spēks, ja ir ievēroti Civillikuma 439.panta noteikumi.

68.pants. Testamentu grāmatā ierakstīta akta atsaukšana

(1) Testamentu grāmatā ierakstītu aktu var atsaukt testators personīgi.

(2) Ja saņemts lūgums par testamentu grāmatā ierakstīta akta atsaukšanu, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis pēc testatora identitātes un rīcībspējas pārbaudes sagatavo testamenta atsaukšanas aktu. Testamenta atsaukšanas aktu paraksta testators.

(3) Pēc testamenta atsaukšanas akta apliecināšanas uz testamenta oriģināla izdara atzīmi par tā atsaukšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2014.)

69.pants. Glabāšanā nodota testamenta atsaukšana

(1) Bāriņtiesai glabāšanā nodotu testamentu var atsaukt testators personīgi vai viņa ar īpašu pilnvaru pilnvarots pilnvarnieks.

(2) Ja saņemts lūgums par glabāšanā nodota testamenta atsaukšanu, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis sagatavo testamenta atsaukšanas aktu.

(3) Pēc testamenta atsaukšanas akta apliecināšanas tā apliecinātu kopiju ievieto glabājamā testamenta vietā.

69.[1] pants. Ziņu iesniegšana publisko testamentu reģistrā

Bāriņtiesa saskaņā ar publisko testamentu reģistra darbību regulējošajiem normatīvajiem aktiem iesniedz publisko testamentu reģistrā ziņas par testamentu apliecināšanu un pieņemšanu glabāšanā, šādu testamentu atsaukšanu, grozīšanu un papildināšanu, kā arī par tādu darījumu apliecināšanu, grozīšanu un atcelšanu, kuri satur rīkojumus nāves gadījumam.

(23.05.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.11.2013. Pants stājas spēkā 01.05.2014. Sk. pārejas noteikumu 8. un 9.punktu)

70.pants. Pilnvaras apliecināšana un atsaukšana

(1) Pirms pilnvaras apliecināšanas bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis pārbauda pilnvarotāja identitāti un rīcībspēju.

(2) Apliecinājumu uz pilnvaras izdara šā likuma 64.pantā noteiktajā kārtībā un ieraksta reģistrā.

(3) Apliecinātās pilnvaras viens eksemplārs glabājas bāriņtiesas lietā.

(4) Ja saņemts iesniegums par pilnvaras atsaukšanu, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis pārbauda iesniedzēja identitāti, rīcībspēju, izdara ierakstu reģistrā un publicē attiecīgu paziņojumu oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".

(5) Par pilnvarojuma atsaukšanu paziņo pilnvarniekam, ja viņa deklarētā dzīvesvieta ir zināma.

(6) Izdevumus par pilnvaras atsaukšanas paziņojuma publicēšanu oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" sedz pilnvarotājs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.11.2012. un 23.05.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.11.2013.)

71.pants. Paraksta īstuma apliecināšana

(1) Pirms paraksta īstuma apliecināšanas bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis pārbauda parakstītāja identitāti, kā arī izdara ierakstu reģistrā. Apliecinot paraksta īstumu uz nostiprinājuma lūguma, Zemesgrāmatu likumā noteiktajos gadījumos bāriņtiesa pārbauda arī parakstītāja rīcībspēju un izdara par to atzīmi apliecinājuma uzrakstā.

(2) Bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis personas paraksta īstumu un rīcībspēju neapliecina uz dokumentiem, kuru saturs ir acīmredzamā pretrunā ar likumiem, kas aizsargā pārvaldes kārtību, sabiedrības tikumību vai personas godu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2018. likumu, kas stājas spēkā 21.11.2018.)

72.pants. Dokumenta noraksta vai kopijas apliecināšana

(1) Lai apliecinātu dokumenta norakstu vai kopiju, bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis to salīdzina ar uzrādīto dokumentu.

(2) Apliecinājuma uzrakstā norāda dokumenta uzrādītāju, apliecināšanas gadu, mēnesi, dienu, bāriņtiesas nosaukumu un numuru, ar kādu apliecinājums ierakstīts reģistrā, kā arī norāda, kādi uzrādītajā dokumentā ir labojumi, svītrojumi un citas īpatnības.

(3) Bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis nepārbauda uzrādītā dokumenta izdošanas likumību, bet pārbauda tikai apliecinātā noraksta vai kopijas atbilstību uzrādītajam dokumentam un to atzīmē apliecinājumā.

(4) Bāriņtiesas priekšsēdētājam, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniekam vai bāriņtiesas loceklim aizliegts apliecināt tāda dokumenta norakstu vai kopiju, kura saturs ir acīmredzamā pretrunā ar likumiem, kas aizsargā pārvaldes kārtību, sabiedrības tikumību vai personas godu.

(5) Par apliecinājumu izdara ierakstu reģistrā.

73.pants. Paziņojumu izsniegšana

(1) Lūgumu par paziņojuma izsniegšanu iesniedz rakstveidā, un to ieraksta reģistrā. Paziņojuma noraksts glabājas bāriņtiesas lietās.

(2) Bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis pārbauda iesniedzēja identitāti un raksta apliecinājumu uz iesniegtā lūguma.

(3) Adresātam izsniedz iesniegtā paziņojuma apliecinātu norakstu vai apliecinātu kopiju. Paziņojumu izsniedz adresātam personiski vai nosūta pa pastu ierakstītā vēstulē (jāsaņem pasta apliecinājums par vēstules izsniegšanu).

(4) Par paziņojuma izsniegšanu bāriņtiesa izsniedz apliecību. Apliecībā norāda iesniedzēja un adresāta vārdu, uzvārdu, personas kodu un deklarēto dzīvesvietu, paziņojuma saturu un laiku, kad paziņojums izsniegts.

(5) Par apliecības izsniegšanu izdara ierakstu reģistrā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.05.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.11.2013.)

74.pants. Darījuma apliecināšana, ja persona neprot vai nevar rakstīt

Ja persona neprot vai nevar rakstīt, divu liecinieku klātbūtnē parakstās cita persona, kurai šī persona to uztic, un par to izdara atzīmi apliecinājuma uzrakstā.

75.pants. Apliecinājuma izdarīšana iedzīvotāja dzīvesvietā vai citā vietā

Taisīt testamentu, kā arī izdarīt apliecinājumu bāriņtiesa var attiecīgās pašvaldības iedzīvotāja dzīvesvietā vai citā vietā, ja iedzīvotājs slimības vai citu iemeslu dēļ nevar ierasties bāriņtiesā.

76.pants. Atteikšanās pildīt amata pienākumus

(1) Bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis nedrīkst atteikties pildīt šajā nodaļā paredzētās darbības, izņemot likumā noteiktos gadījumus.

(2) Par atteikšanos pildīt amata pienākumus bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis triju dienu laikā izsniedz rakstveida atteikumu. Atteikumā norāda tā pamatojumu un pārsūdzības kārtību.

(3) Bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis atsakās no apliecinājuma izdarīšanas, ja no viņa tiek prasīta līdzdalība darbībā, kura acīmredzami kalpo prettiesiskam vai netikumīgam mērķim.

77.pants. Ierobežojums izdarīt apliecinājumu

Bāriņtiesas priekšsēdētājam, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniekam vai bāriņtiesas loceklim aizliegts izdarīt apliecinājumu savās paša lietās, sava laulātā (arī bijušā), savu un laulātā radinieku taisnā līnijā visās pakāpēs, sāņu līnijā — līdz ceturtajai pakāpei un svainiešu — līdz trešajai pakāpei, kā arī sava paša vai sava laulātā aizbildnībā vai aizgādnībā esošu personu vai sava paša vai sava laulātā adoptētāju vai adoptēto lietās.

78.pants. Uzticēto ziņu neizpaušana

(1) Bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks, bāriņtiesas loceklis un sekretārs nedrīkst izpaust trešajām personām viņiem uzticētās ziņas, kuras tiem kļuvušas zināmas, pildot amata pienākumus.

(2) Šā panta pirmās daļas noteikums ir spēkā arī pēc tam, kad minētās personas atstājušas savu amatu.

(3) Visas uzticētās lietas, aktus un dokumentus bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks, bāriņtiesas loceklis un sekretārs glabā slepenībā.

(4) Šā panta pirmās daļas noteikumu izņēmumus pieļauj attiecībā uz:

1) tiesu, prokuratūras un pirmstiesas izmeklēšanas iestāžu amatpersonām to amata pienākumu pildīšanas laikā;

2) citām personām, ja saņemta apliecinājuma dalībnieka piekrišana.

79.pants. Valsts nodevas

(1) Valsts nodevas par bāriņtiesas pakalpojumiem ieskaita pašvaldības budžetā. Bāriņtiesa iekasē šādas valsts nodevas:

1) par darījuma akta projekta sagatavošanu — 11,38 *euro*;

2) par darījuma apliecināšanu — 7,11 *euro*;

3) par testamenta sastādīšanu vai atsaukšanu — 18,50 *euro*;

4) par testamenta pieņemšanu glabāšanā — 34,15 *euro*;

5) par pilnvaras sagatavošanu — 4,27 *euro*;

6) par pilnvaras apliecināšanu — 2,85 *euro*;

7) par paraksta apliecināšanu — 2,85 *euro*;

8) par apliecinājumu un citu darbību reģistra izraksta sastādīšanu un izsniegšanu — 1,42 *euro* (par katru lappusi);

9) par noraksta vai izraksta sastādīšanu — 1,42 *euro* (par katru lappusi);

10) par noraksta, izraksta vai kopijas apliecināšanu — 0,43 *euro* (par katru lappusi);

11) par paziņojuma izsniegšanu — 4,27 *euro*;

12) par apliecības izsniegšanu par izsniegto paziņojumu — 4,27 *euro*;

13) par nostiprinājuma lūguma sastādīšanu — 7,11 *euro*;

14) par paraksta apliecināšanu uz nostiprinājuma lūguma — 4,27 *euro*;

15) par mantojuma saraksta sastādīšanu — 48,38 *euro*;

16) par cita veida dokumentu sastādīšanu — 4,27 *euro* (par katru lappusi).

(2) Pašvaldības domei ir tiesības piemērot valsts nodevu atvieglojumus.

(3) Par šā panta pirmās daļas 15.punktā paredzētā mantojuma saraksta sastādīšanu, ja mantojums tiek pieņemts nepilngadīgā vārdā, piemērojams valsts nodevas atvieglojums ne mazāk kā 50 procentu apmērā no nodevas apmēra.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.09.2013. un 08.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2014.)

80. pants. Sūdzības iesniegšana

(1) Sūdzības par bāriņtiesas nepareizu rīcību, izdarot apliecinājumu vai veicot citu šajā nodaļā minēto darbību, kā arī sūdzības par nepamatotu atteikšanos izpildīt šos pienākumus iesniedzamas apgabaltiesā, kuras darbības teritorijā atrodas bāriņtiesa, mēneša laikā no dienas, kad bāriņtiesa izpildījusi darbību, par kuru iesniegta sūdzība, vai kad tā atteikusies izpildīt šādu darbību.

(2) Tiesa sūdzību izskata rakstveida procesā.

(3) Tiesa var pieprasīt no lietā iesaistītajām personām papildu rakstveida paskaidrojumus, lai precizētu sūdzībā minētos apstākļus.

(4) Apgabaltiesas lēmumu var pārsūdzēt Augstākajā tiesā, iesniedzot par to blakus sūdzību Civilprocesa likumā noteiktajā termiņā un kārtībā.

(01.11.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 21.11.2018.)

VIII nodaļa
Palīdzība mantojuma lietu kārtošanā un mantojuma apsardzība

81.pants. Mantojuma saraksts

Bāriņtiesa sniedz palīdzību mantiniekam, ja mantinieks grib izlietot inventāra tiesību (sastādīt mantojuma sarakstu) un tiesa vai notārs mantojuma saraksta sastādīšanu uzdevis bāriņtiesai (Civillikuma 709.pants).

82.pants. Mantojuma saraksta sastādīšanā pieaicināmās personas

Mantojuma saraksta sastādīšanā bāriņtiesa pieaicina mantinieku, kurš lūdzis sastādīt sarakstu, un citus

mantiniekus, ja tādi ir zināmi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2018. likumu, kas stājas spēkā 21.11.2018.)

83.pants. Mantojuma saraksta sastādīšana

(1) Sastādot mantojuma sarakstu, rakstāms akts. Aktā norāda tā sastādīšanas laiku un vietu, personas, kas piedalās mantojuma saraksta sastādīšanā, katras lietas nosaukumu un pazīmes, kā arī vērtību.

(2) Ja mantinieki nepiekrīt mantas novērtējumam, bāriņtiesa ir tiesīga pieaicināt ekspertu. Ar eksperta pakalpojumiem saistītos izdevumus sedz mantinieki.

(3) Aktā ieraksta to personu paziņojumus, kuras piedalās saraksta sastādīšanā, ja šādi paziņojumi ir izteikti.

(4) Aktu paraksta bāriņtiesas priekšsēdētājs, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieks vai bāriņtiesas loceklis un personas, kas piedalījušās saraksta sastādīšanā. Aktu apzīmogo ar bāriņtiesas zīmogu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.10.2015. likumu, kas stājas spēkā 03.12.2015.)

84.pants. Maksa par ceļa izdevumiem un citiem faktiskajiem izdevumiem

(1) Bāriņtiesa ir tiesīga iekasēt maksu par ceļa izdevumiem, kas saistīti ar mantojuma saraksta sastādīšanu, testamenta sastādīšanu vai apliecinājuma izdarīšanu ārpus bāriņtiesas telpām.

(2) Bāriņtiesa ir tiesīga iekasēt maksu par pasta un citiem faktiskajiem izdevumiem, kas saistīti ar apliecinājumu izdarīšanu un citu funkciju veikšanu.

85.pants. Mantojuma apsardzība

Ja nomirst mantojuma atstājējs un klāt nav mirušā mantinieku, bāriņtiesa nodrošina mantojuma apsardzību, negaidot notāra lēmumu (notariālo aktu) par aizgādnības nodibināšanu mantojuma masai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2014.)

86.pants. Mantojuma apsardzības līdzekļi

Mantojuma apsardzības līdzekļi ir mantojamās mantas:

1) aizzīmogošana;

2) aprakstīšana un novērtēšana;

3) nodošana glabāšanā.

87.pants. Mantas aprakstīšana

Mantas aprakstīšanu bāriņtiesa veic šā likuma 83.pantā noteiktajā kārtībā.

88.pants. Aizzīmogošana

(1) Ja uzreiz pēc attiecīgās informācijas saņemšanas aprakstīt mantu nav iespējams, bāriņtiesa liecinieku klātbūtnē izdara aizzīmogošanu, aizzīmogojot lietu glabātavas, iesaiņojumus, kurās lietas sasaiņotas, vai gadījumā, ja mantojamā manta ir nekustamais īpašums, aizzīmogojot pašu īpašumu. Visas ar aizzīmogošanu saistītās darbības ieraksta aktā, kuru sastāda atbilstoši šā likuma 83.panta pirmajai, trešajai un ceturtajai daļai.

(2) Aizzīmogošanu veic arī tad, ja pirmajā dienā neizdodas aprakstīšanu pabeigt.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.10.2015. likumu, kas stājas spēkā 03.12.2015.)

89.pants. Mantojuma aizgādnis

(1) Pēc mantas aprakstīšanas bāriņtiesa mantu pret parakstu nodod glabāšanā aizgādnim.

(2) Aizgādnis saņem atlīdzību no mantiniekiem vai no mantas bāriņtiesas noteiktajā apmērā.

90.pants. Mantas aprakstīšanas akts

Mantas aprakstīšanas akts glabājas bāriņtiesā. Akta norakstu izsniedz aizgādnim, kā arī nosūta notāram, kuram piekrīt mantojuma lieta, lai izsludinātu mantojuma atklāšanos.

IX nodaļa
Darba samaksa un pabalsti

(Nodaļa izslēgta ar 03.12.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2010.)

Pārejas noteikumi

1. Ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē likums "Par bāriņtiesām un pagasttiesām" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1996, 1.nr.; 1997, 3., 23.nr.; 2001, 13.nr.; 2002, 22.nr.; 2003, 17.nr.; 2004, 12.nr.; 2005, 9.nr.; 2006, 1.nr.).

2. Bāriņtiesas priekšsēdētājam, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniekam vai bāriņtiesas loceklim, kuram šā likuma spēkā stāšanās dienā nav tā 10.panta pirmajā un otrajā daļā noteiktās izglītības, ir tiesības turpināt pienākumu pildīšanu līdz ievēlēšanas termiņa beigām.

3. Šā likuma 15.pantā minētais amatu savienošanas ierobežojums neattiecas uz tiem bāriņtiesu priekšsēdētājiem, bāriņtiesu priekšsēdētāju vietniekiem vai bāriņtiesu locekļiem, kuri ir ievēlēti līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai.

4. Līdz 2007.gada 31.janvārim bāriņtiesas var lietot esošos zīmogus.

5. Līdz 2007.gada 31.janvārim pagasttiesas pārdēvē par bāriņtiesām. Līdz 2007.gada 31.janvārim pagasttiesām, kuras nav pārdēvētas par bāriņtiesām, ir saistoši šā likuma un citu normatīvo aktu noteikumi, kas attiecināmi uz bāriņtiesām.

6. Saskaņā ar šo likumu paredzēto atlīdzību (amatalgu, pabalstus u.c.) bāriņtiesas priekšsēdētājam, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniekam un bāriņtiesas loceklim 2009.gadā nosaka atbilstoši likumam “Par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzību 2009.gadā”.
(12.12.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

7. Līdz vienas vai vairāku bāriņtiesu izveidošanai novadā, bet ne ilgāk kā līdz 2009.gada 30.septembrim darbību turpina pagastu un pilsētu bāriņtiesas atbilstoši to kompetencei un darbības teritorijai.
(21.05.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

8. Šā likuma 69.[1] pants attiecas uz tiem pēdējās gribas rīkojuma aktiem, kuri taisīti pēc 2014.gada 30.aprīļa.
(23.05.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.11.2013.)

9. Šā likuma 64.panta piektā daļa un 69.[1] pants stājas spēkā 2014.gada 1.maijā.
(23.05.2013. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.11.2013.)

10. Lietās, kurās bāriņtiesa līdz 2012.gada 31.decembrim ir pieņēmusi lēmumu par bērna aprūpes tiesību atņemšanu vecākam, no 2013.gada 1.janvāra līdz laikam, kamēr bāriņtiesa lemj par aizgādības tiesību atjaunošanu vai prasības celšanu tiesā par aizgādības tiesību atņemšanu, uzskatāms, ka vecākam ir pārtrauktas aizgādības tiesības.

(08.05.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2014.)

11. Šā likuma 10.panta pirmās daļas 2.punkta un otrās daļas 2.punkta grozījumus nepiemēro tiem bāriņtiesu priekšsēdētājiem, bāriņtiesu priekšsēdētāju vietniekiem un bāriņtiesu locekļiem, kuri ir ievēlēti bāriņtiesu sastāvā līdz šo grozījumu spēkā stāšanās dienai.

(29.10.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.12.2015.)

12. Grozījumi šā likuma 10.panta pirmās daļas 3.punktā un otrās daļas 3.punktā, kas nosaka paaugstinātas kvalifikācijas prasības un darba stāžu attiecīgajā specialitātē bāriņtiesu priekšsēdētāju, bāriņtiesu priekšsēdētāju vietnieku un bāriņtiesu locekļu ievēlēšanai, stājas spēkā 2021.gada 1.janvārī.

(29.10.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.12.2015.)

13. Bāriņtiesas priekšsēdētājam, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniekam vai bāriņtiesas loceklim, kurš neatbilst šā likuma grozījumu 10.panta pirmās daļas 4.punktā un otrās daļas 4.punktā minētajai prasībai, ir tiesības turpināt amata pienākumu pildīšanu gadu pēc šo grozījumu spēkā stāšanās dienas.

(29.10.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.12.2015.)

14. Šā likuma 10.panta piektā daļa nav attiecināma uz tiem bāriņtiesu priekšsēdētājiem, bāriņtiesu priekšsēdētāju vietniekiem un bāriņtiesu locekļiem, kuri ir uzsākuši šā likuma 10.panta ceturtajā daļā minēto mācību programmas apguvi līdz attiecīgo grozījumu spēkā stāšanās dienai.

(29.10.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.12.2015.)

15. Tie bāriņtiesu priekšsēdētāji, bāriņtiesu priekšsēdētāju vietnieki vai bāriņtiesu locekļi, kuri ir ievēlēti bāriņtiesu sastāvā līdz šā likuma 15.panta grozījumos noteikto amatu savienošanas ierobežojumu spēkā stāšanās dienai un pilda amatus, kuri nav savienojami ar šā likuma 15.pantā noteiktajiem amatu savienošanas ierobežojumiem, mēneša laikā no šā likuma spēkā stāšanās dienas pārtrauc attiecīgā amata pienākumu pildīšanu. Bāriņtiesu priekšsēdētāji, bāriņtiesu priekšsēdētāju vietnieki vai bāriņtiesu locekļi nav tiesīgi šajā laikposmā skatīt lietas, kas rada pamatotas šaubas par viņu objektivitāti saistībā ar ieņemamajiem amatiem, uz kuriem attiecas šā likuma 15.panta grozījumos noteiktie ierobežojumi. Ja pastāv minētie apstākļi, bāriņtiesu priekšsēdētājiem, bāriņtiesu priekšsēdētāju vietniekiem vai bāriņtiesu locekļiem ir pienākums sevi atstatīt no attiecīgās lietas skatīšanas.

(29.10.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.12.2015.)

16. Grozījums par šā likuma 16. un 48.panta papildināšanu stājas spēkā ar 2016.gada 1.janvāri.

(29.10.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.12.2015.)

17. Šā likuma 5.panta sestā daļa stājas spēkā 2016.gada 1.aprīlī.

(29.10.2015. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.12.2015.)

18. Grozījumi šā likuma 4. panta trešajā daļā par bāriņtiesas darbinieku vispārējo ētikas principu un uzvedības standartu ievērošanu stājas spēkā 2017. gada 1. septembrī.

(15.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 13.07.2017.)

19. Šā likuma $43.^1$ pants stājas spēkā 2025. gada 1. jūlijā.

(15.06.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.11.2018. un 13.11.2019. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2020.)

20. Grozījums šā likuma 7. pantā par tā papildināšanu ar ceturto daļu, kas paredz prasības par nepieciešamo izglītību vismaz vienai personai bāriņtiesas sastāvā, un grozījums šā likuma 48. panta trešajā daļā par pašvaldības domes nodrošinātā juridiskā atbalsta attiecināšanu uz šā likuma VII un VIII nodaļā noteikto uzdevumu izpildi stājas

spēkā 2021. gada 1. janvārī.

(01.11.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 21.11.2018.)

21. Ja bāriņtiesas sastāvā ir persona, kura iegūst šā likuma 7. panta ceturtajā daļā noteikto izglītību, bet līdz 2021. gada 1. janvārim to vēl nav ieguvusi, šai personai ir tiesības turpināt pildīt bāriņtiesas locekļa pienākumus līdz pilnvaru termiņa beigām.

(01.11.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 21.11.2018.)

22. Ja saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu, kurš stājies spēkā 2020. gada 23. jūnijā, īstenotās reformas rezultātā:

1) pašvaldību un administratīvo teritoriju apvienošanas dēļ tiek izveidota jauna bāriņtiesa, vairākām pašvaldībām apvienojoties, bāriņtiesas priekšsēdētājam, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniekam vai bāriņtiesas loceklim, kurš ievēlēts bāriņtiesas sastāvā līdz 2021. gada 30. jūnijam un kura pilnvaru termiņš nav beidzies līdz jaunās bāriņtiesas izveidošanai saistībā ar administratīvi teritoriālo reformu, ir tiesības pretendēt konkursa kārtībā uz amatu no jauna izveidotajā bāriņtiesā. Šajā amatu konkursā priekšroka dodama tiem pretendentiem, kuri ievēlēti bāriņtiesas sastāvā līdz 2021. gada 30. jūnijam un kuru pilnvaru termiņš nav beidzies līdz jaunās bāriņtiesas izveidošanai saistībā ar administratīvi teritoriālo reformu. Konkursu vienlaikus uz bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka un bāriņtiesas locekļu amatiem jaunajā bāriņtiesā rīko pašvaldība;

2) netiek skarta pašvaldība, tās izveidotās bāriņtiesas priekšsēdētājam, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniekam vai bāriņtiesas loceklim, kurš ievēlēts bāriņtiesas sastāvā līdz 2021. gada 30. jūnijam, ir tiesības, noslēdzot darba līgumu un pašvaldībai nerīkojot atklātu konkursu, uz noteiktu laiku turpināt amata pienākumu pildīšanu līdz ievēlēšanas termiņa beigām. Pašvaldībai ir pienākums piedāvāt amatpersonai šādu darba tiesisko attiecību turpināšanu.

(16.06.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2021.)

23. Ja saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu, kurš stājies spēkā 2020. gada 23. jūnijā, īstenotās reformas rezultātā tiks izveidota jauna bāriņtiesa, līdz jaunas bāriņtiesas izveidošanai, bet ne ilgāk kā līdz 2021. gada 31. decembrim darbību turpina administratīvi teritoriālās reformas ietvaros izveidotajā pašvaldībā ietilpstošo bijušo pašvaldību bāriņtiesas atbilstoši to kompetencei un darbības teritorijai. Līdz jaunas bāriņtiesas izveidošanai amata pienākumus turpina pildīt bijušo pašvaldību bāriņtiesu priekšsēdētāji, bāriņtiesu priekšsēdētāja vietnieki un bāriņtiesu locekļi, noslēdzot darba līgumu, bez pašvaldības rīkota atklāta konkursa.

(16.06.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2021.)

24. Grozījumi šā likuma 5. panta $1.^1$ daļā un $49.^2$ pants par bāriņtiesu funkcionālās pārraudzības īstenošanu bāriņtiesas lietās par aizgādības tiesību pārtraukšanu, atņemšanu un par pārtraukto aizgādības tiesību atjaunošanu piemērojami, sākot ar 2022. gada 1. janvāri.

(16.06.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2021.)

25. Grozījumi šā likuma 5. panta $1.^1$ daļā un $49.^2$ pants par bāriņtiesu funkcionālās pārraudzības īstenošanu bāriņtiesas lietās par bērna ārpusģimenes aprūpi piemērojami, sākot ar 2023. gada 1. janvāri.

(16.06.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2021.)

26. Grozījumi šā likuma 5. pantā par tā papildināšanu ar $1.^2$ daļu par Bērnu aizsardzības centra institucionālās pārraudzības ietvaru, $10.^1$ pants, kas noteic kvalifikācijas komisijas izveidi un darbību, $10.^2$ pants un 11. panta 9. punkts, kas noteic bāriņtiesas priekšsēdētaja, bāriņtiesas priekšsēdētaja vietnieka un bāriņtiesas locekļa sertifikāciju, 13. panta $3.^1$ daļa par bāriņtiesas priekšsēdētaja, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieka un bāriņtiesas locekļa atstādināšanu un 14. panta pirmās daļas 4. punkts par darba tiesisko attiecību izbeigšanu ar bāriņtiesas priekšsēdētāju, bāriņtiesas priekšsēdētāja vietnieku un bāriņtiesas locekli atkārtoti negatīva novērtējuma gadījumā, ir piemērojami, sākot ar 2027. gada 1. janvāri.

(16.06.2021. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.12.2024. un 11.12.2025. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2026.)

27. Ministru kabinets līdz 2027. gada 1. janvārim izdod šā likuma $10.^1$ panta piektajā daļā un $10.^2$ panta septītajā

daļā paredzētos noteikumus.

(16.06.2021. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.12.2024. un 11.12.2025. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2026.)

28. Līdz kvalifikācijas komisijas izveidei šā likuma 9. panta ceturtajā daļā noteikto atzinumu par bāriņtiesas priekšsēdētāja darbību sniedz Bērnu aizsardzības centrs.

(16.06.2021. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 18.12.2024.)

29. Līdz kvalifikācijas komisijas izveidei šā likuma 11. panta 2. punktā noteikto izvērtējumu veic un atļauju sniedz Bērnu aizsardzības centra izveidota komisija.

(16.06.2021. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.12.2024. likumu, kas stājas spēkā 18.12.2024.)

30. Grozījumi šā likuma 15.[1] panta pirmās daļas 2. punktā, kas nosaka izglītības prasības bāriņtiesas priekšsēdētāja palīgam un bāriņtiesas locekļa palīgam, piemērojami, sākot ar 2024. gada 1. oktobri.

(16.06.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2021.)

31. Grozījums šā likuma 17. panta 5.[1] punktā par bāriņtiesas pienākumu informēt Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekciju par atkārtotu aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam stājas spēkā 2023. gada 1. janvārī.

(16.06.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2021.)

Likums stājas spēkā 2007.gada 1.janvārī.

Likums Saeimā pieņemts 2006.gada 22.jūnijā.

Valsts prezidentes vietā
Saeimas priekšsēdētāja I.Ūdre

Rīgā 2006.gada 7.jūlijā

© Oficiālais izdevējs "Latvijas Vēstnesis"